

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI
AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BAĞLANMA STİLLERİYLE
ÇOCUKLUKTAKİ ÖRSELENME YAŞANTILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ

Leyla ZERENOĞLU

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ferda AYSAN

İzmir
2011

YEMİN METNİ

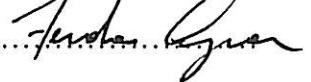

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleriyle Çocukluktaki Örselenme Yaşantıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel, ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

26/09/2011

Leyla ZERENOĞLU

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

İşbu alışma, j¼rimiz tarafından..... Aile Eğitimi ve Denetimlik.....
..... Anabilim Dalı
..... Aile Eğitimi ve Denetimlik..... Programında
Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Ferda AYŞAN.....
¼ye : Yrd. Doç. Dr. Alay GELİ.....
¼ye : Yrd. Doç. Dr. Edin Tolga URBASALAN.....

Onay
Yukarıda imzaların, adı geçen ¼đretim ¼yelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../.....

Prof. Dr. h. c. İbrahim ATALAY
Enstit¼ M¼d¼r¼

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	416520
Yazar Adı / Soyadı	LEYLA ZERENOĞLU
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 27325835094
Telefon / Cep Telefonu	5053909379
e-Posta	leylazer@gmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BAĞLANMA STİLLERİYLE ÇOCUKLUKTAKİ ÖRSELENME YAŞANTILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Tezin Tercümesi	THE ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ATTACHMENT STYLES AND THE CHILDHOOD TRAUMA OF UNIVERSITY STUDENTS
Konu Başlıkları	
Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bölüm	Eğitim Bilimleri Bölümü
Anabilim Dalı	Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2011
Sayfa	97
Tez Danışmanları	Prof. Dr. FERDA AYSAN
Dizin Terimleri	Depresyon=Depression Duygusal istismar=Emotional abuse Cinsel saldırı=Sexual violence Bağlanma stilleri=Attachment styles Çocuklara kötü muamele=Bad treatment to childs Çocuk ihmali=Child negligence
Önerilen Dizin Terimleri	Çocuğun Duygusal, Fiziksel ve Cinsel Kötüye Kullanımı ve İhmali=Neglect and Physical Abuse, Emotional Abuse, Sxsexual Abuse of child
Yayımlama İzni	☒ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Ertelenmesini istiyorum

a. Yukarıda başlığı yazılı olan tezinin, ilgilenenlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimize ilgili fikri mülkiyet haklarımız saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

27.10.2011

İmza:.....

TESEKKÜR

Meslek hayatımda, aile eğitimi ve danışmanlığının inceliklerini öğrenmemde, en iyiye en güzele ulaşma gayretimde, benden yardımını ve sevgisini esirgemeyen başta değerli hocam Sayın Prof. Dr. Ferda AYSAN'a olmak üzere Prof. Dr. Dilek GÜLDAL, Prof. Dr. Rengin KARACA, Prof. Dr. Abbas Türnüklü, Prof. Dr. Demet ÖZDAMAR, Yrd. Doç. Dr. Şüheda ÖZBEN, Yrd. Doç. Dr. Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ, Yrd. Doç. Dr. Alev GİRLİ, Yrd. Doç. Dr. Zekavet TOPÇU KABASAKAL ve Yrd. Doç. Dr. Taner GÜVENİR, Doç. Dr. Burhanettin KAYA, Yrd. Doç. Dr. Nihal BOSTANCI DAŞTAN'a saygı ve şükran duygularımı sunmayı nadir ve zevkli bir görev olarak bilirim

Tez sürecinde bana destek olan sevgili oğlum Özgür Savaşcıoğlu'na, sevgi ve emeklerini her zaman coşkuyla sunan annem ve babama, sevgili kardeşlerime, tez koşturmacalarımın içerisinde emek veren eski eşim Salih Göksugüzel'e, analizlerde yanımda olan İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ar-Ge üyesi Mehmet Gültekin'e, öğrenciliğin ve dostluğun güzelliğini doyasıya yaşamamın sebebi sevgili sınıf arkadaşlarıma, eğitim çabamın güzel destekçileri Bornova Sıdika Rodop Lisesi çalışma arkadaşları ve öğrencilerime, Bornova Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi ve Şişli Rehberlik ve Araştırma Merkezi deki çalışma arkadaşlarıma ve Boğaziçi Üniversitesi Hazırlık sınıfı öğrencilerine çalışmaya katkılarından dolayı teşekkür ederim.

YEMİN METNİ	İİ
DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ	İİİ
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ	IV
TESEKKÜR	V
İÇİNDEKİLER	VI-IX
ÖZET-ANAHTAR SÖZCÜKLER	X
ABSTRACT-KEY WORDS	XI
KISALTMALAR	XII
TABLolar LİSTESİ	XIII-XV
BÖLÜM I	
GİRİŞ	
1.1. Problem Durumu	01-04
1.2. Araştırmanın Amacı	04
1.3. Araştırmanın Önemi	04-05
1.4. Problem Cümlesi	05
1.5. Alt Problemler	05-07
1.6. Sayılılar	07
1.7. Sınırlılıklar	07
1.8. Tanımlar	08
BÖLÜM 2	
İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	
2.1. Ergenlik ile İlgili Yayın ve Araştırmalar	09
2.1.1 Ergenlik	09-10
2.1.2 Ergenlik ve Depresyon	10-11
2.1.3 Ergenlik Depresyonunda Bireyleşmenin Etkileri Ve Bağlanma	11-13
2.2 Bağlanma Kuramı ile İlgili Araştırmalar	13-14

2.2.1 Bağlanma Kuramı	14-18
2.2.3 Örselenme Depresyon Bağlanma	18-19
2.2.4 Yetişkin Bağlanma Biçimleri	19
2.2.5 Hazan ve Shaver'ın Yetişkin Bağlanma Modeli	19-20
2.2.6. Dörtlü Bağlanma Modeli	20
2.2.6.1. Saplantılı Bağlanma İle Korkulu Bağlanma Kendilik Değerleri	20-21
2.2.6.2. Kayıtsız Bağlanma Kendilik Değerleri	21-24
2.3. Depresyon ile İlgili Araştırmalar	24
2.3.1 Bağlanma Biçimleri ve Majör Depresyon	25
2.3.2 Depresyon Ve Sosyo-Demografik Değişkenler	26
2.3.2.1 Sosyo-ekonomik Durum	26
2.3.2.2. Depresyon, Bağlanma, Aile Ortamı	26-27
2.4. Çocukluk Çağı Örselenmeleriyle İlgili Araştırmalar	27-28
2.4.1 Çocukluk Örselleyici Yaşantılarının Ergenlikteki Yakın İlişkilerde Bireye Etkisinin İncelenmesi	228-30
2.4.1.1 Travma	30-31

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1 Yöntem	32
3.2. Araştırmanın Modeli	32
3.3. Evren ve Örneklem	32-33
3.4 Örneklem Grubunu Tanıtıcı Bulgular	33-49

3.5. Veri Toplama Araçları	49
3.5.1 Kişisel Bilgi Formu	49-50
3.5.2 Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği	50
3.5.2.1 Duygusal Kötüye Kullanım ve Duygusal İhmal (DKK-Dİ)	50
3.5.2.2 Fiziksel Kötüye Kullanım (FKK)	50
3.5.2.3 Cinsel Kötüye Kullanım (CKK)	50
3.5.3 Beck Depresyon Envanteri (BDE)	51
3.5.3.1 Beck Depresyon Envanterinin Geçerliliği Ve Güvenirliği	51-52
3.5.3.2 Beck Depresyon Envanterinin Puanlaması Ve Yorumlanması	52-53
3.5.4 Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE)	54
3.5.4.1 Kaynak	54
3.5.4.2 Türkçe'ye Uyarlayan	54
3.5.4.3 Ölçek Maddeleri	54
3.5.4.4. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE)	54-55
3.5.4.5. Maddelerin Puanlandırılması	55
3.5. Veri Toplama Süreci	55
3.6. Verilerin Çözümlemesi	55-56
BÖLÜM 4	
BULGULAR VE YORUM	
4.1 Bulgular ve Yorum	57-78
BÖLÜM 5	
TARTIŞMA	
5.1 Tartışma	79-85

BÖLÜM 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç Öneriler

86-87

KAYNAKLAR

88-97

EK:

UYGULAMA KİTAPÇIĞI

,

ÖZET

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla oluşturulmuştur. Bununla birlikte, bağlanma stili ve örselenmişlik düzeyleri bazı değişkenler açısından incelenmiştir.

Araştırma Boğaziçi Üniversitesi'ndeki farklı fakültelerden 181 hazırlık öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Katılımcıların bağlanma stilleri "Yetişkin Yaşantıları Envanteri", "Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği", depresyon düzeyleri "Beck Depresyon Envanteri" kullanılarak değerlendirilmiştir. Bununla birlikte öğrenciler ve aileleri hakkındaki kişisel ve sosyo-demografik bilgiler araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" aracılığıyla toplanmıştır.

Araştırma verileri korelasyon ve çoklu regresyon analizi, bağımsız gruplar için t testi ve Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yöntemiyle analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçları örselenmişlik yaşantıları ile depresyon seviyesi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte bağlanma stilleri ve fiziksel kötüye kullanım arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Son olarak korkulu bağlanma stili ile örselenmişlik yaşantılarının ilişkili olduğu bulunmuştur.

Bu çalışmada, bağlanma stilinin cinsiyete, annenin eğitim seviyesine, kardeş sayısına, anne sütü alma süresine göre farklılaştığı bulunmuştur. Örselenmişlik düzeyi ise ebeveynlerden ayrı kalma durumuna, çocuk yetiştirme tutumuna, kardeş sayısına ve anne sütü alma süresine göre değişmiştir. Son olarak, öğrencilerin depresyon düzeylerinin çocuk anne-baba tutumuna, ebeveynlerden ayrı kalma ve anne sütü alma süresine göre değiştiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma Stilleri, Depresyon, Örselenmişlik Düzeyi, Duygusal Kötüye Kullanım ve Duygusal İhmal, Fiziksel Kötüye Kullanım, Cinsel Kötüye Kullanım

ABSTRACT

This study is designed to investigate the relationship between the attachment styles and childhood trauma of university students. Also, attachment style and level of childhood traumas were investigated according to some variables.

The study was carried out on a sample of 181 preparatory student from different faculties in Boğaziçi University. Participants were administered three self-report questionnaires in order to assess attachment style (Adulthood Experience Inventory), childhood traumas (Childhood Trauma Experiences Scale) and depression level (Beck Depression Scale). Additionally, the personal and socio-demographic information about student and their families was collected by "Personal Information Form" which was developed by the researcher.

Correlation and Multiple Regression analysis, t tests for independent groups, One-Way Variance analysis (ANOVA) were conducted to analyze the data.

The results revealed there is significant relationship between childhood traumas and depression level. Also, it was found that attachment style is related to level of physical abuse significantly. Finally, there is a significant relationship between attachment style and childhood traumas.

In this study it was found that attachment style is varied according to gender, mother's education level, number of sibling, duration of lactation. Childhood trauma is varied according to detachment from parents, child rearing styles, number of sibling, duration of lactation. Finally it was found that level of depression of students is varied according to, parents attitude, duration of detachment from parent and duration of lactation.

Key Words: Attachment Styles, Depression, Trauma, Child Abuse

BDE:Beck Depresyon Envanteri

ÇÖYÖ: Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği

DKK-Dİ:Duygusal Kötüye Kullanım ve Duygusal İhmal

FKK:Fiziksel Kötüye Kullanım

CKK:Cinsel Kötüye Kullanım

YİYE: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1- Örnekleme Grubunun Yaş Dağılımı	33
Tablo 2- Örnekleme Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı	34
Tablo 3- Okuduğu Bölüm	34
Tablo 4- Şu Anda Kimlerle Yaşadığı	35
Tablo 5- Aile Tipi	36
Tablo 6- Yaşamının Çoğunluğunun Geçtiği Yerleşim Yeri	37
Tablo 7- Anne-Babadan Ayrı Yaşanan Dönem Olup Olmadığı	38
Tablo 8- Ayrı Kalma Nedeni	39
Tablo 9- Ayrı Kalma Süresi	40
Tablo 10- Fiziksel-Kronik Hastalık Öyküsü	41
Tablo 11- Anne Eğitim Durumu	42
Tablo 12- Baba Eğitim Durumu	43
Tablo 13- Aile Tutum Biçimi Tanımlaması	44
Tablo 14- Ailenin Ekonomik Durumu	45
Tablo 15- Kardeş Sayısı	46
Tablo 16- Son 1 Yılda Psikolojik Yardım Alıp Almadığı	47
Tablo 17- Üniversitedeki Kaçınıcı Yılı	47

Tablo 18- Arkadaş İlişkileri	48
Tablo 19- Anne Sütü Alıp Almadığı	48
Tablo 20- Anne Sütü Alma Süresi	49
Tablo 21- Depresyon düzeyleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişki	57
Tablo 22-Depresyon düzeyleri ile bağlanma(kaçınma) arasındaki ilişki	58
Tablo 23- Depresyon düzeyleri ile Bağlanma(kaygı) durumu arasındaki ilişki	58
Tablo 24- Bağlanma stilleri ile fiziksel kötüye kullanım düzeyleri arasındaki farklılaşma	60
Tablo 25- Bağlanma stilleri ile fiziksel kötüye kullanım arasındaki ilişki	60
Tablo 26- Bağlanma stilleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki	61
Tablo 27- Cinsiyetlere göre duygusal örselenmeyle farklılık	62
Tablo 28- Cinsiyetlere göre fiziksel örselenmeyle farklılık	62
Tablo 29- Cinsiyetlere göre cinsel örselenmeyle farklılık	63
Tablo 30- Bağlanma ile anne eğitim düzeyi	63
Tablo 31- Bağlanma stilleri ile fiziksel örselenme arasındaki ilişki	64
Tablo 32- Bağlanma stilleri ile duygusal örselenme arasındaki ilişki	65

Tablo 33- Anne babadan ayrı kalma süresi ile Örselenme Cinsel Kötüye Kullanım arasındaki İlişki	66
Tablo 34- Anne babadan ayrı kalma süresi ile depresyon arasındaki ilişki	66
Tablo 35- Aile tutum biçimleri ile örselenme arasındaki ilişki	67
Tablo 36- Aile tutum biçimleri ile duygusal örselenme arasındaki ilişki	68
Tablo 37- Aile tutum biçimleri ile cinsel örselenme arasındaki ilişki	69
Tablo 38- Aile tutum biçimleri ile depresyon arasındaki ilişki	70
Tablo 39- Kardeş Sayısı Ile Örselenmişlik Düzeyleri Arasındaki Farklılık	71
Tablo 40- Kardeş Sayısı Ile Fiziksel Örselenmişlik Düzeyleri Arasındaki Farklılık	72
Tablo 41- Kardeş Sayısı Ile Duygusal Örselenmişlik Düzeyleri Arasındaki Farklılık	73
Tablo 42- Kardeş Sayısı Ile Bağlanma Arasındaki Farklılık	74
Tablo 43- Anne Sütü Alma Süresi Ile Örselenmişlik Düzeyleri Arasındaki Farklılık	75
Tablo 44- Anne Sütü Alma Süresi Ile Fiziksel Örselenmişlik Arasındaki Farklılık	76
Tablo 45- Anne Sütü Alma Süresi Ile Duygusal Örselenmişlik Arasındaki Farklılık	76
Tablo 46- Anne Sütü Alma Süresi Ile Cinsel Örselenmişlik Arasındaki Farklılık	77
Tablo 47- Anne Sütü Alma Süresi Ile Bağlanma Arasındaki Farklılık	77
Tablo 48- Fiziksel-Kronik Hastalık Öyküsü Olup Olmama Durumu(%)	78

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bir toplumun ilerleyebilmesi ve kalkınabilmesi o toplum içinde yetisen çocukların bedensel, ruhsal ve sosyal yönden sağlıklı gelişmesiyle mümkündür (Bostancı ve ark., 2006) Son zamanlarda dünyada ekonomik krizler refah yaşam düzeyinin azalması ile birlikte bir çok sorun ortaya çıkmıştır. En önemlisi de güç koşullar altındaki çocuklardır. Bu çocuklar fiziksel, duygusal ve cinsel istismara maruz kalmakta, uyuşturucu madde kullanımına alışmaktadır (Topbaş, 2004).

Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre dünyada 1-14 yaş grubundaki 40 milyon çocuk istismar veya ihmale uğramakta, desteğe ihtiyaç duymaktadır (Şimşek ve ark., 2004). Çocuk istismarı ve ihmali; anne, baba ya da bakıcı gibi bir yetişkin tarafından çocuğa yöneltilen, toplumsal kurallar ve profesyonel kişilerce uygunsuz ya da hasar verici olarak nitelendirilen, çocuğun gelişimini engelleyen ya da kısıtlayan eylem ve eylemsizliklerin tümüdür (Oral ve ark., 2001).

“Türk Medeni Kanunu”, “Türk Ceza Kanunu”, “Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu” gibi çeşitli yasalarda, çocukların ihmal ve istismarını önlemeye ve aile içinde korunmasına yönelik hükümler yer almaktadır. Ayrıca ülkemizde “Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı” olmakla birlikte ülkemiz için çocuk istismarını önleyici resmi bir kurum bulunmamaktadır. Bu nedenle çocuk istismarı ile mücadelede hekimler, çocuk ruh sağlığı uzmanları, çocuk mahkemelerinde çalışan hukuk görevlileri basta olmak üzere sağlık çalışanlarına, psikologlara, çocuk gelişim uzmanlarına ve sosyal hizmet uzmanlarına büyük görevler düşmektedir. Ancak uzmanlaşmış personel ihtiyacı dikkati çekmektedir. (Bahar ve ark., 2009)

Ülkemizde kesinleşen ve resmiyet kazanan istismar olgularının sıklığı ve dağılımı ile ilgili herhangi bir veri yoktur. Dolayısıyla sistemli bir karşılaştırma olanağı bulunmamaktadır. Çocukluk çağında istismar ve ihmal yaşantılarının

yaygınlığına ilişkin toplumsal tarama çalışmalarının da sayısı azdır (Yalın ve ark, 1995).

Bağlanma stilleri ve Çocukluk Çağı Örselenme Yaşantılarıyla ilgili çalışma yapılması bu konudaki farkındalığı arttırmak, ifade edilmesini sağlamak,

Son yıllarda, anne-çocuk ilişkisi konusunda yapılan araştırmaların önemli bir bölümünü bağlanma konusunun oluşturduğu görülmektedir (Donley 1993). Bu durumun en önemli nedeni ise, anne-baba çocuk ilişkisini ayrıntılandırabilmenin her iki nesil için de giderek önem kazanmasıdır. Çünkü bağlanma, çift yönlü bir süreçtir. Pek çok araştırmacı anne-çocuk ilişkisinin sürekliliğinin sonraki yaşantıların temelini oluşturduğunu ileri sürmektedir (Lewis 1990, Pearson ve ark. 1993, Roe ve Drivas 1993). Galbo (1984), genç bir kişinin yaşamındaki en önemli kişilerin annesi ve babası olduğunu; LeCroy (1988) anne ve baba ile yakın ilişkide bulunmanın gençlerin ruh sağlığında belirleyici rol oynadığını belirtmiştir. (<http://www.klinikpsikiyatri.org/files/journals/1/216.pdf>)

Pek çok araştırma, bir duygulanım düzenleme (affect regulation) kuramı olarak da kabul edilen bağlanma kuramı çerçevesinde, duygulanım düzenleme sistemindeki yakınlık aramaya yönelik olan güvensiz strateji kullanımlarının depresyon ile olan ilişkisini görgül çalışmalar bağlamında incelemektedir. (Meredith, Strong, Feeney, 2007)

Yetişkin bağlanma biçimleri ilk olarak, Main, Kaplan ve Cassidy(1985) tarafından yaklaşık 20 yıl önce incelenmeye başlanmıştır. Main ve arkadaşları, yetişkinlerin, kendi çocukluklarına ilişkin değerlendirmelerinin şu anki işlevsellikleri üzerinde etkili olabileceği görüşünden yola çıkarak, mevcut yakın ilişkilerinin genel bir tanımının, çocukluklarına ve ebeveynlerinin çocukluklarındaki tutumlarına ait kimi özgül anıların ve ebeveynleriyle şimdiki ilişkilerinin sorulduğu, yarı yapılandırılmış bir görüşme olan ve bağlanmaya ilişkin zihinsel temsillerin ortaya çıkardığı düşünülen Yetişkin Bağlanma Görüşmesi (YBG, Adult Attachment Interview) adını verdikleri bir ölçek geliştirmiş ve Ainsworth'un sınıflamasıyla da

tutarlı olan, güvenli otonom, kayıtsız, saplantılı ve çözümlenmemiş-dezorganize olmak üzere 4 yetişkin bağlanma kategorisi ortaya çıkarmışlardır.

Konu ile ilgili olarak günümüze kadar olan çalışmalara bakıldığında, majör depresyonun güvensiz bağlanma biçimi ile ilişkili olduğu görülmektedir. Çalışma sonuçları majör depresyon ile tek bir bağlanma biçimi arasında birebir ilişki belirtememekle birlikte, özelde korkulu ve saplantılı bağlanma biçiminin majör depresyon belirtileri ile örtüşme gösterdiği düşünülmektedir. Buna göre, korkulu bağlanma biçimine sahip bireyler diğerlerine yönelik yoğun bir güvensizlik hissetmekte, ilişki kurmaktan kaçınmakta ve kendilerini sevilemez ve değersiz olarak algılamaktadır.

Saplantılı bağlanma biçimine sahip bireyler ise diğerlerini olumlu değerlendirmelerine bağlı olarak ilişkilerle saplantılı biçimde ilgilenmekte ancak bunun yanı sıra, korkulu bağlanma biçimine benzer şekilde kendilerini değersiz, sevilemez ve çaresiz olarak algılamaktadırlar.

Açık şekilde görülmektedir ki, adı geçen iki bağlanma biçiminde ortak olarak tanımlanan kişinin kendisine yönelik değersizlik, sevilemezlik ve çaresizlik algıları, depresyonda görülen kendilik algısıyla örtüşmektedir. Dolayısıyla erken dönemdeki bağlanma deneyimleri ve korkulu ve saplantılı bağlanma biçimleri depresyon için yatkınlaştırıcı etkenler olabilir.

Kısa süreli ve uzun süreli anne yoksunluğu sendromları DSM-IV'te tanımlanmamaktadır. Daha önce DSM-III'te ise, reaktif bağlanma bozukluğu (attachment disorder) başlığı altında sınıflandırılmıştır (Öztürk, 2002). Bu nedenle araştırmada bilgi formu aracılığıyla anne babadan ayrı kalıp kalmama durumu, nedeni, süresi katılımcılara soru olarak yöneltilmiştir.

Yetişkin yaşamına bakıldığında ise, özellikle depresyonun, agorafobinin ve sınır kişilik bozukluğunun ayrılma anksiyetesi ile yakın ilişkisi vardır. Freud'un 1917'de melankoli ile kayıp arasındaki ilişkiye yaptığı yorumlar daha sonra araştırmalar tarafından doğrulanmıştır. Depresyon ile çocukluk dönemi kayıpları arasında kurduğu bağlantı üzerinde tartışmaya meyil vermeyecek şekilde

doğrulamıştır. Kanıtlara dayanılarak söylenebilir ki, annenin erken dönem kaybı, özellikle buna ilgisizlik ya da bakımda aksamalar eşlik ediyorsa, kişi yetişkin yaşamında zorluklarla karşılaştığında depresyona çok daha açık hale geliyor. (Tüzün ve Sayar, 2006) Çalışmada aileden ayrı kalma durumu da ele alınacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

İlk çocukluk yaşantılarının birey için ne denli önemli olduğu görülmektedir. Bu durum, üniversite öğrencileri açısından da önemlidir. Öğrencilerin günlük yaşantılarında ya da eğitim öğretim etkinliklerindeki başarısında, ilk çocukluk yaşantılarıyla şekillenen bağlanma biçimleri etkili olabilmektedir. Çocukluk yıllarında bireylerin istismara uğraması daha sonraki yaşantıları üzerinde etkili olabilmektedir. İstismara uğrayan çocuklar, çevresindeki insanlara güvenmeyebilir ve onlarla etkili iletişim kurmayabilir. Bu çalışmada, çocukluk yaşantılarının, ergenlik dönemindeki birey üzerinde yaratabileceği etkilerin araştırılması yoluyla bu konuya hem ana-babaların hem de eğitimcilerin dikkatlerinin çekilmesi açısından önemli katkılar sağlayacağı umulmaktadır. Bu araştırmanın amacı, bağlanma stilleri ile çocukluk dönemi örselenmişlik düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

1.3 Araştırmanın Önemi

Üniversite öğrenimi yılları, aynı zamanda insanların ruhsal açıdan en çalkantılı oldukları gelişim dönemlerinden biri olan, hem toplumsal hem de biyolojik olarak geçiş dönemi kabul edilen ergenliğin son evresidir (İnanç ve ark., 2004). Bu dönemdeki fizyolojik, ruhsal ve toplumsal değişiklikler gençleri zorlamaktadır. Zorlanmalara tepkilerin bir grubunu da depresif belirtiler oluşturmaktadır (Özdel ve ark., 2002). Depresyon, yaygın, yüksek kronikleşme, ve yinleme oranı, önemli intihar riski ve iş gücü kaybı oluşturması nedeniyle ciddi bireysel ve toplumsal bir sağlık sorunudur. Bu yüzden depresyonun tanımlanması, önlenmesi, tedavisi, yinleme risk etkenlerinin belirlenmesi özel bir önem taşımaktadır (Aylaz ve ark., 2007).

Zeytinoğlu'na (1991: 148) göre çocuk örselenmesi “genelde 18 yaşın altında bulunan çocuklara karşı aktif olarak girişilen, onların fiziksel, duygusal, zihinsel ve toplumsal

gelişmelerini zedeleyen her türde eylemlerdir.” Çocuk örselenmesi kavramı çocuğa yöneltilen eylemin türü, bu eylemlerin sebepleri, ve çocuk üzerindeki etkileri açısından farklılaştığı düşünülen üç boyutta incelenmektedir. Bunlar; Fiziksel örselenme, Cinsel örselenme ve duygusal örselenmedir.

Çocuklara yönelik istismar davranışlarını inceleyen araştırmalarda çocuğa yönelik istismarın genellikle aile içinden bir birey tarafından uygulandığını göstermektedir. İstismarın yaşandığı ailelerde aile-çocuk ilişkisi zarar görür. Çocuğun ailesine ve kendisine duyduğu güven zedelenir (Akbaş, 2001). Bu güvensizlik çocuğun bağlanma davranışını da etkiler.

Çocuk ve gençler üzerinde son derece yıkıcı etkilere sahip örselenme olayının çok yönlü bir çerçeve içerisinde incelenmesi gerekmektedir. Belli koşullar altında herkesin çocuğunu örseleyebileceği vurgulanmaktadır (Ney, 1988: 363).. Tüm örselenme yaşantılarının ortak özelliği bu olgunun önlenemez bir nitelik taşımasıdır. Çocuk örselenmesinin önlenemez olması bu olaylara ilişkin toplumsal sorumluluğu arttırmaktadır. Çocuklar, gençler ve aileler için önleme ve müdahale stratejilerinin belirlenebilmesi, konuya ilişkin politikaların saptanabilmesi, sağaltım programlarının hazırlanabilmesi için önemli ölçüde araştırma ve klinik bilgiye ihtiyaç vardır. Yapılan bu araştırmanın çocuk örselenmesini önleme ve müdahale stratejilerinin belirlenip uygulanmasına ilişkin çalışmalara özellikle risk gruplarının saptanması aşamasında destek vereceği düşünülmektedir.

1.4. Problem Cümlesi

Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyi arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır? b) bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyi ile sosyo-demografik değişkenlere göre farklılaşmakta mıdır?

1.5. Alt Problemler

1. Üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma stili ile örselenmişlik arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. Üniversite öğrencilerinin saplantılı bağlanma stili ile örselenmişlik arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinin kayıtsız bağlanma stili ile örselenmişlik arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Bağlanma Stilleri ile Duygusal Kötüye Kullanım ve Duygusal İhmal arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Bağlanma Stilleri ile Fiziksel Kötüye Kullanım arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Bağlanma Stilleri ile Cinsel Kötüye Kullanım arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
7. Üniversite öğrencilerinin korkulu bağlanma stili ile örselenmişlik arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
8. Üniversite öğrencilerinin depresyon düzeyi ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
9. Üniversite öğrencilerinin depresyon düzeyi ile örselenmişlik arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
10. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
11. Üniversite öğrencilerinin ekonomik düzeylerine göre depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
12. Üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeylerinin depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
13. Üniversite öğrencilerinin baba eğitim düzeyleri ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

14. Üniversite öğrencilerinin anne babadan ayrı kalma durumu ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
15. Üniversite öğrencilerinin anne babadan ayrı kalma nedeni ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
16. Üniversite öğrencilerinin anne babadan ayrı kalma süresi ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
17. Üniversite öğrencilerinin ailenin tutum biçimleri ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
18. Üniversite öğrencilerinin kardeş sayısı ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
19. Üniversite öğrencilerinin anne sütü alıp almama durumu ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
20. Üniversite öğrencilerinin anne sütü alma süresi ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
21. Üniversite öğrencilerinin fiziksel-kronik hastalık öyküsü olup olmama ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.6. Sayıtlar

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin ölçek maddelerini içtenlikle yanıtlayacaklardır.

1.7. Sınırlılıklar

Araştırmada örneklem grubunu oluşturan öğrenciler, Boğaziçi Üniversitesinde Hazırlık sınıfında okuyan öğrencilerle sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Çocukluk Çağı Örselenmesi (Çocuk istismarı): Çocuk istismarı çocuğun ana-baba veya bakıcısı tarafından kötü muameleye veya ihmale maruz kalması, çocuğun cinsel, duygusal, fiziksel saldırıya uğraması ve temel ihtiyaçlarının karşılanmamasıdır (Büke, 2006).

1.8.1 Fiziksel istismar: Çocukların onlara bakmakla yükümlü olan kişilerin elinde fiziksel açıdan zarar görmesi yani bedensel bütünlüğünün bozulmasıdır (Polat, 2001).

1.8.2 Duygusal istismar: Çocukların kendilerine bakan kişilerin olumsuz tutum ve davranışlarına maruz kalmaları ve gereksinimleri olan sevgiden mahrum bırakılmalarıdır (Büke, 2006).

1.8.3 Cinsel istismar: Psikososyal gelişimini tamamlamamış ve yaşı küçük olan çocuğun bir yetişkin tarafından cinsel doyum için kullanılmasıdır (Polat, 2001)

1.8.4 İhmal: Çocuğa bakmakla yükümlü kişinin bu yükümlülüğü yerine getirmemesi, beslenme, giyim, tıbbi ve duygusal ihtiyaçlar veya en uygun yaşam koşulları için gerekli ilgiyi göstermemektir (Polat, 2001).

1.8.5 Prevalans hızı: Bir toplumda belirli bir anda (nokta prevalans) ya da belirli bir süre içerisinde (süre prevalans) saptanan hasta sayısının, aynı toplumun aynı an veya süredeki toplam nüfusa oranıdır. (Savrun,1999)

BÖLÜM 2

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırma kapsamında ele alınan konularda yurt dışında ve ülkemizde yapılmış olan bazı araştırmalara yer verilmektedir.

2.1. Ergenlik ile İlgili Yayınlar ve Araştırmalar

2.1.1 Ergenlik

Ergenliğin biyolojik başlangıcı, beden büyümesinde ve fiziksel seksüel gelişimde hızlı artışın meydana gelmesiyle olur. Ergenliğin psikolojik başlangıcı ise, bilişsel gelişimde bir artış ve kişilik gelişiminde bir yoğunlaşmanın başlamasıyla olur. Sosyal olarak ergenlik genç erişkinlik rolüne hazırlığın yapıldığı dönemdir (Kaplan, Sadock, Grebb 1994)). Ergenlik, hızlı büyüme, cinsel dürtü artışı, kimliğin henüz tam olgunlaşmamış olması ve toplumsal yerin henüz kesinleşmemesi, aileye bağımlılığın sürmesi gibi etkenler nedeniyle, sorunlarla yüklü fırtınalı bir dönemdir. Bu dönemde erken çocukluk dönemi çatışmaları yeniden yaşanır, ödipal duygular alevlenir. Ödipal duygular, enstest duvarını zorlayan eğilimler sanki yeni baştan yaşanırken ergen derin bocalamalara, kaygılara düşebilir. Bir yandan bağımsız olmaya, anne ve babadan kopmaya çalışan ergen, bir yandan da onlara bağımlılığın etkisi altındadır. Bu bocalamaların şiddeti genel olarak ergenin daha önceki dönemleri sağlıklı geçirip geçirmemiş olmasına, biyolojik yapısına, aile ve toplum tutumlarına göre değişebilir(Öztürk, 2001).

Ergenlik kavramı çok eski çağlardan bu yana merak konusu olmuştur. Tarihsel açıdan baktığımızda ergenlik olgusunun 19. yy.dan başlayarak ortaya çıktığını görüyoruz. Aristo, günümüzden yaklaşık olarak 2300 yıl önce gelişim sürecini bebeklik, çocukluk ve ergenlik olarak üç döneme bölmüştür. Aristo'ya göre; 14 ile 21 yaşları arasında yer alan ergenlik dönemi, bireyin seçimler yaptığı dönemdir. Ergen, kendi isteği ve iradesiyle seçimler yaparak hem uzun vadede olumlu bir kişilik geliştirir, hem de kendi kişiliğinin oluşumuna aktif olarak katılmış

olur. Aristo'nun çizdiği bu ergen tablosu pek çok açıdan günümüzdeki ergeni çağrıştırmaktadır. Kiell, M.S. 120 yılından günümüze uzanan dönem içerisinde, çok çeşitli kültürlerden topladığı, ergen gelişimi ile ilgili belgelere dayanarak, bunalımlı bir ergenlik döneminin tüm kültürlerde ve tüm zamanlarda var olduğunu savunmuştur.

Ergenlik psikolojisi konusundaki ilk bilimsel eseri Hall 1904'te yazmıştır. Hall'a göre; nasıl ki Darwin kuramına göre ilkel mağara insanı, belli dönemlerden geçerek ve gelişerek bugünkü insanı oluşturmuşsa, yarı ilkel, yarı barbar bir varlık olan çocuk da sonradan medenileşerek çağdaş bir insan olacaktır. Hall'a göre insanın kişiliği pubertede oluşmaya başlar ve ancak ergenlik döneminde insan ırkının bir üyesi olarak yeniden doğar. Böylece Hall tüm ilgisini "yeniden doğum" kavramında yoğunlaştırmıştır. Bu dönemin büyük karışıklıklar ve fırtınalar dönemi olduğunu ilk vurgulayan Hall olmuştur (Ekşi,1999).

2.1.2. Ergenlik Ve Depresyon

Çocuk ve ergenlik depresyonu ile ilgili güncel çalışmalar ergenlikte depresyon ortaya çıkma riskinin arttığını ortaya koymaktadır. Çocuk ve ergenlerde sık karşılaşılan duygudurum bozuklukları uzun yıllar ayrı bir tanı olarak ele alınmamıştır. Bunun olasılıkla en büyük nedeni erişkin depresyonunda görülen klinik belirtilerin çocuk ve ergenlik depresyonunda görülmemesidir. Buna karşın, depresyon eşdeğeri olarak kabul edilen kızgınlık, saldırganlık gibi davranış sorunları, okul başarısızlığı, enürezis, enkoprezis ve somatik yakınmalar ile depresif duyguların oldukça sık görüldüğü belirtilmektedir. Daha seyrek olarak; anksiyete, fobiler, obsesyonlar, ritüeller ve tikler gibi ruhsal belirtiler de görülebilmektedir. Depresyonu gizleyen bu belirtiler nedeniyle böyle klinik durumları tanımlayabilmek için "maskeli depresyon" kavramı ortaya atılmıştır. Ancak daha sonradan sınırlar genişletilmiş ve hemen her çeşit psikopatolojinin bir maskeli depresyon eşdeğeri olduğu kabul edilmeye başlanmıştır. 1970'li yıllarda çocuk ve ergenlerde de depresyon olduğu, erişkinlerde görülen depresif belirtilerle ortaya çıktığı ve maskeli depresyonla sınırlı olmadığı görüşü kabul edilmeye başlanmıştır. Ayrıca başlangıçta çocuklarda gelişmemiş üstbenliğin depresyon gelişimine izin vermeyeceği düşünülmüştür. Bu

düşünce de 1970 yılında değişikliğe uğramış ve sonuçta çocukluk çağındaki depresyonun, çocuk ve ergen ruhsal bozukluklarının belirgin bir kısmını oluşturduğu kabul edilmiştir (Şenol ve ark, 1999).

2.1.3 Ergenlik Depresyonunda Bireyleşmenin Etkileri Ve Bağlanma

Ebeveyn-ergen bağlanmasının niteliğinin, belki de ergene temiz, kalıcı ve ayrı bir benlik duygusu vererek, ayrılma bireyleşme sürecini geliştirdiği ya da tam tersi olarak inhibe ettiği varsayılmaktadır. Bağlanma genellikle; yakın, süregiden bir sevgi bağı ya da iki kişi arasındaki ilişki olarak tanımlanmaktadır (Ainsworth ,1989). Bu bağların insana yaşamı boyunca duygusal destek, yakınlık ve süreklilik hissi vererek, özellikle önemli yaşam geçişlerinde, insanın gelişimini geliştirdiği varsayılmaktadır (Melges, Bowlby (1969). Bağlanma, bir bireyin diğeriyle arasında süregiden duygusal bağı olarak tarif edilebilmektedir. Bağlanma, başkalarına güvenin ve kendini anlamının da önemli psikolojik katalizörüdür (Thompson , 1996, Lopez, Gover, 1993).

Ebeveyn-ergen bağlanmasının özelliğinin, geç ergen gelişimini anlamak için en gerekli durum olduğu açıktır. Ergen gelişimiyle ilgili klasik psikodinamik yönelimli kuramlar, ergen benlik işlevlerinin "aile bağımlılıklarından kurtulmayla" geliştiğini varsaymaktadır (Blos P (1979). Kısaca bu bakış açıları, ebeveyn-ergen bağlanmasındaki zayıflamanın etkin ayrılma bireyleşme ve kimlik gelişimi için önceden olması gerektiğini vurgularlar.

Daha çağdaş gelişimsel bakış açıları, yakın ebeveyn-ergen bağlanmasının, ergene güvenli bir temel sağlayarak bu süreçte gelişmeyi kolaylaştırdığını vurgulamaktadır (Yüksel, 2006).

Aile ve ebeveynle ilişkiler, olası depresif sorunların ortaya çıkmasında etkilidir ve ebeveyne güvenli bağlanmanın ergenlikte gelişecek depresyona karşı bir tampon oluşturabileceği öne sürülmüştür. Bakımverenlerin fizikselden çok duygusal ulaşılabilirliğinin ergenlikteki güvenli bağlanmayı arttırıp desteklediği, erişkinlerdeki güvensiz bağlanma stillerinin de yüksek depresyon düzeyleriyle ilişkili olduğu bulunmuştur (Yüksel, 2006).

Güvensiz bağlanma gösteren ergenlerin; daha çok işlevi olmayan öfkeleri olduğu, problem çözmeden kaçındıkları ve içe atım sorunlarının daha çok olduğu bilinmektedir. Klinik bir örneklemede depresif ergenlerin ebeveynleriyle daha güvensiz ilişkileri olduğu bildirilmiş, ebeveyne yakınlığın erken ergenlikte depresif belirti düzeyini düşürdüğü öne sürülmüştür (Yüksel, 2006).

Çocuklukta veya ergenlikte daha özerk bir duruma gelme birincil bakım verene bağlanma kapsamında olmaktadır. Ergenler ailelerine olan bağımlılıklarını azaltarak, bağlanma ihtiyaçlarını karşılamak için önemli diğerlerine yönelirler, ancak bu değişiklikleri yapabilme kapasiteleri ergenlerin birincil bakım verenlerine olan bağlanmanın niteliğine bağlı olmaktadır. Eğer bu ilk bağlanma çok yoğun ise, ayrılmayı engelleyebilmektedir (Yüksel, 2006).

Yapılan araştırmalarda, güvenli bağlanma gösteren bireylerin ebeveyn tasarımlarının daha sevgi dolu ve zor durumlarda ulaşılabilir olduğu ve bu bireylerin daha az anksiyöz ve akranlarına karşı daha az düşmanca duygulara sahip oldukları bulunmuştur. Bu güvenli bağlanması olan bireyler daha düşük sıkıntı düzeyleri ve daha yüksek derecede destek bildirmişlerdir (Kobak, Sceery (1988). Bağlanma aynı zamanda ergenlik depresyonu ve özkıyım ile yakın ilişkilidir. Yapılan bir çalışmada depresyonu olan ergenlerin anlamlı derecede daha güvensiz ebeveyn bağlanması gösterdikleri bulunmuştur (Armsden, McCouley, Greenberg, Burke, Mitchell 1990). De Jong (1992) özkıyım öyküsü bulunan depresyonu olan ergen öğrencilerle yaptığı çalışmasında, bu ergenlerin daha az güvenli bağlanma gösterdiklerini ve aynı ergenlerin en düşük düzeyde bireyleşme gösterdiklerini tespit etmiştir. Anne bakımının algısının kendini bildirim ölçekleriyle değerlendirildiği bir çalışmada, anneye bağlanmanın depresyon belirti düzeyi için önemli bir değişken olduğu, ergenler tarafından düşük anne bakımı ve yüksek anne kontrolü algısının depresyon, özkıyım düşünceleri ve bozuk kişiler arası ilişkilerle bağlantılı olduğu gösterilmiştir (Blatt, Wein, Chevron, Quinlan,1979). Frank ve arkadaşlarının depresyonlu ergenlerle yaptıkları çalışmada ayrılma bireyleşme sorunlarının kişilerarası ilişkiler ve kendini eleştirme sorunları için öngörücü olduğu bulunmuştur (Frank, Poorman, Van Egeren , Field (1997).

Milne ve Lancaster (2001), birincil bakım veren ile olan bağlanmanın sonraki kişiler arası ilişkilerin özellikleriyle bağlantılı olduğunu, ergenlerin ebeveynlerine şimdiki bağlanmalarının da önceki ebeveyn tasarımlarıyla bağlantılı olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmacılar; anne bakımının ve anne kontrolünün yine ebeveyn bağlanmasıyla ve ayrılma bireyleşme süreciyle ilişkili olduğunu ve ergenlik süresince ebeveyne olan bağlanmanın da; ayrılma bireyleşme, kişiler arası sorunlar, kendini eleştirme ve depresyon semptomlarıyla ilişkili olduğunu öne sürmüşlerdir .

2.2. Bağlanma Kuramı ile İlgili Araştırmalar

Erikson erişkinliğin ilk yıllarının en önemli tehdidinin yakın ve derin ilişki kuramayıp yalnız kalmak olduğunu belirtir. Yakın ilişki kurabilmek için gerekli yetileri geliştiren ergen başka bir erişkine bağlanıp karşılıklı doyum sağlayan bir ilişki kurabilir. Bu derin ilişkiyi bulamamak yalnızlık, uzaklık ve farklılık duyguları yaratabilir (Orwin, 1997).

Aile çocuğun ruhen ve bedenen sağlıklı ve mutlu bir hayat sürmesi için gerekli olan bakımı, korumayı, sevgi dolu bir ortamda yaşama ve yetişme hakkını sağlamakla yükümlü en küçük kurum olarak bilinmektedir. Çocuğun korunması kişiliğinin gelişimi çocuğa gerekli ilgi ve desteğim sağlanması konusundaki anahtar rollerine rağmen aileler zaman zaman bu ideal ortamı sunmayı başaramazlar (Polat, 2001).

Çocukluk yaşantılarında ihmal ve istismar öyküsü bulunan yetişkinler ruhsal sorunlar açısından daha yüksek risk altındadırlar. Ayrıca bu kişiler bireylerle kurmuş oldukları sosyal ilişkilerde de çekingen, korkak, anti-sosyal davranışlar sergilemektedirler. Burgess ve arkadaşları çocukları örseleyici yaşantı durumlarında travmaya özgün davranış kalıpları (çabuk tepki verme, kaçınma, çaresizlik, yıkıcı davranışlar) geliştirdiğini ve bunların oluşan bilişsel şemalar yoluyla yetişkin yaşama taşıdığını ileri sürmektedir. Bu çocukların erişkin dönemdeki ilişkilerinde çocuklukta kötüye kullanma, saldırıya uğrama, şiddet ve örselenme sahnelerini yineleyici biçimde yaşadıkları düşünülmektedir (Burgess ve ark. 1995).

Bowlby (1980), bağlanma davranışını, bir bireyin korktuğunda bir figürle ilişki kurmak ya da yakınlık aramak için duyduğu istek şeklinde tanımlamıştır. Temeli bebeklik döneminde oluşan bağlanma davranışı, yetişkinlik dönemindeki bağlanma davranışı üzerinde de etkili olmaktadır.

Bağlanma davranışı bağlanan kişi korktuğunda, yorgun düştüğünde ya da hastalandığında açık bir şekilde ortaya çıkma eğilimindedir. Bağlanma figürü olan kişi koruyucu ve sakinleştirici bir tutum sergilediğinde ve yardım sağladığında bağlanma davranışı azalır. Bir bağlanma figürünün oluşu ve kendisine karşı duyarlı oluşu bağlanan kişide güçlü bir güvenlik hissi sağlar. Bağlanma davranışı erken çocukluk döneminde açıkça görülmekle birlikte özellikle stresli zamanlar olmak üzere tüm hayat boyunca gözlemlenebilmektedir (Konyalıoğlu, 2002).

Birbirlerini anlayan ve karşılıklı duyguları paylaşmada istekli olan insanlar arasında kurulan yakın ilişkiler sosyal ilişkilerin en önemli alanını oluşturur. Bireylerin çevrelerindeki kişilerle kurdukları yakın ilişkiler: hayatın her döneminde farklılık gösteren ihtiyaçların doyurulmasını ve yaşanması muhtemel olan güçlüklerle uyum sağlayabilme durumunu da etkiler (Hamarta, 2004).

2.2.1 Bağlanma Kuramı

Bowlby'e göre, bireyin kurduğu ilk ilişki, yeni doğana bakım veren anne ya da annenin yerini alabilecek temel bakım veren bir diğer bakıcıyla gerçekleşmektedir. Bu ilişkinin, bebeğin kendini güvende hissetmesi, ihtiyaçlarının giderilmesi, duygusal yakınlık görme beklentilerinin karşılanması gibi olumlu bir süreçte ilerlemesi durumunda, bebek bakıcısıyla kurduğu ilişki sonucunda kendini sevmeye ve onaylanmaya layık görerek önemli olduğunu hissedecek ve aynı zamanda karşısındakileri ve dünyayı da güvenilir ve olumlu bir yer olarak algılayacaktır. Bu güvenli temel (secure base), kişinin kendisi ve diğerleri hakkında olumlu modeller geliştirebilmesi için temel bir yapı oluşturmaktadır ve bu modeller 'içsel çalışan modeller' (internal working models) ya da 'zihinsel temsiller' (mental presentations) olarak kavramsallaştırılmaktadır. Dünyaya ilişkin içsel çalışan modellerin kilit noktasını bağlanma figürünün kim olduğu, nerede bulunabileceği ve

nasıl tepki vereceğine dair beklentiler oluşturmaktayken, kendiliğe dair içsel çalışan modellerin kilit noktasını bağlanma figürünün gözünden kendisinin kabul edilebilir olup olmadığına dair temsiller oluşturmaktadır.

Kendilik hakkındaki içselleştirilmiş temsiller, süreğen, gerçekçi ve olumlu bir kimlik duygusunun edinilmesinde önemliken, diğerleri hakkındaki temsiller ise süreğen ve haz verici kişiler arası ilişkilerin kurulabilmesinde kritik bir öneme sahiptir. Bunların yanı sıra, içsel çalışan modeller bireylerin ne çeşit bilgilere dikkatlerini yöneltecekleri, dünyadaki olayları nasıl yorumlayacakları ve neleri hatırlayıp, neleri unutacakları üzerinde de bir belirleyiciliğe sahiptirler. Ayrıca 'özümseme' (assimilation) prensibine bağlı olarak çalışmaları dolayısıyla, belirli durumlarda değişebilmekle birlikte, zaman içerisinde değişim göstermeme eğilimindedirler. Çalışan modellerin kararlılığının, kararlı bir aile ortamından gelmesi ve bu durumun aile ortamında zaman içerisinde pekiştirilmesi olduğu düşünülmektedir yani modellerin içerdiği düşünce biçimlerinin otomatikleşmesi, değişime karşı direnci de beraberinde getirmektedir. Bununla bağlantılı olarak bağlanma kuramı çerçevesinde, bağlanma figürleri ile şekillenen modellerin, yetişkin dönemdeki kişilerarası ilişkiler için birer prototip oluşturduğu düşünülmektedir.

Henüz tam olarak kanıtlanamamasına karşın anne ile bebek arasındaki ilk bağlanma ilişkisinin doğum öncesinde kurulduğu ileri sürülmektedir (Bloom Bolwby, yeni doğan bebeklerin ve çocukların, bakıcıları ile ilişki kurma gereksiniminde olduklarını vurgulamıştır. Anne ile bebek arasındaki ilişki yakınlık arayışı ile belirginleşmektedir (Hortaçsu,1991). Bebeklerde, bağlanılan figürden ayrılma, ileriki yaşlarda hastalık ve yorgunluk olarak kendisini belli etmektedir (Goodfriend,1993). Araştırmacı, çeşitli nedenlerle doğumdan hemen sonra annelerinden ayrılarak, özel bakıma alınan bebeklerde; gelişmenin yavaşladığını ya da durduğunu, bu bebeklerin yemek yemediklerini, sosyal geri çekilme yaşadıklarını ve yüzlerinde sürekli üzüntülü bir ifade taşıdıklarını belirtmiştir. Boccio ve ark. (1994), birincil bağlanma objesinden herhangi bir sebeple ayrılma durumlarında, bebeğin kalp atım hızının yükseldiğini ve nörobiyolojik sistemlerin işleyişinde farklılaşmalar olduğunu ileri sürmüşlerdir. Zeanah ve ark. (1993), bağlanma

ilişkinin niteliğinin anne ile bebek arasındaki ilişki biçimi ile şekillendiğini belirtmişlerdir.

Anne-bebek ilişkisindeki ilk süreç, açlık ve susuzluk gibi fizyolojik gereksinimlerin karşılanmasıdır. Bunun ardından, annenin bebeği ile geçirdiği zaman dilimi ve bu zaman dilimini nasıl kullandığı önem kazanmaktadır. Goodfriend (1993), yeni doğan bebeklerin, annelerinin ses ve gülümsemelerini, herhangi bir kişi veya nesneyle birarada olmaya tercih ettiklerini belirtmiştir. Anne ile bebek arasındaki yüz yüze ilişkinin önemini vurguladıkları yazılarında Cohn ve Tronick (1987), annenin bebeğine ilettiği olumlu duygu ifadelerinin (gülümseme, "ce" türü oyunlar oynama ve hayvan sesleri çıkarma gibi) bebeklerde olumlu duygular uyandırdığını ve duruma uygun tepkiler verdiklerini belirlemişlerdir. İlk aylarda kurulan bu ilişki tarzı gelecekteki ilişki örüntülerinin ilk işareti niteliğinde görülmektedir. Troy (1995), anne ile bebek arasındaki tensel bağın oldukça önemli olduğunu vurgulamıştır. Araştırmacı, annenin bebeğini çıplak olarak kucaklamasıyla, bağlanma arasında olumlu yönde bir ilişki olabileceğini ileri sürmüştür. Bu nedenle, doğumu izleyen ilk 45-60 dakikalık dönemde bebek uyanık ve alıcı durumda olduğundan anne ile olan teması oldukça önemlidir. Çocuğun ruhsal gelişiminde annenin rolü çok fazla araştırılan bir konu olmasına karşın, babanın rolü konusunda yapılan araştırmaların sayısı oldukça azdır. İlk kez Freud'un, küçük Hans olgusunda babanın çocuk üzerindeki etkisi irdelenmiştir (Yalın, 1979, Çevik ve Ceyhun, 1993, Habip, 1996).

Baba-bebek ilişkisinin araştırıldığı çalışmalarda daha çok babanın "bakıcı" rolü üzerinde durulmaktadır. Bu nedenle, babalığın, bir içgüdü olup olmadığını anlamak amacıyla hayvanlarla çalışmalar yapılmıştır. Kuşların ve memeli hayvanların babaya özgü korumacı tarzda yavrularını himaye ettikleri görülmüştür. Babunlar, makak maymunları, şempanzeler ve diğer primatlarda erkeğin, aile içindeki yeri karmaşık görünse de, asıl görevi eşini ve yavrularını yırtıcı hayvanlardan korumaktır (Ainsworth, 1989). Birincil bağlanma figürü çoğunlukla annedir. Buna karşın, pek çok bebekte temel bağlanma anneye olduğu kadar babayla da iyi olmaktadır. Anne tarafından desteklenen babaların, bebekleriyle aralarında güvenli bir bağlılık geliştirebilme olasılıkları yüksektir. Baba-bebek bağlanmasında

bağlanma şekli ve ilişkinin ayrıntıları anneye bağlı olarak değişmektedir. Eğer anne-babadan her ikisi de uyarıcı kaynağı ise, bebeğin, hem annesine hem de babasına güvenli bağlanma geliştirebilmesi olasıdır. Bunun gerçekleşmesinde, bebeğin algıları da etkilidir. Baba, anneye göre daha farklıdır. Sesinin tonu, giyimi, verdiği tepkileri, kokusu ve dokunuşu farklıdır. Bu sayede, bebek, anne ve babasının iki farklı kişi olduğunu öğrenmektedir. Anne ya da babasından ayrıldığı durumlarda da bebek, farklı bir sevgi kaynağının yanında olduğunu bildiğinden rahattır. Bu dönemde bebekler acıktıklarında ve yorulduklarında annelerini, aktif oyunlarda ise babalarını tercih etmektedirler (Biller, 1993).

Bağlanma konusunda, annenin etkisi yadsınamaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Baba bebek bağlanmasını belirleyen en önemli koşul, anne-babanın iletişim biçimidir. Eşlerin evliliklerine ilişkin algıları ve ilişkilerinden aldıkları doyumun derecesi ile duyarlı anne-baba olma arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Eşler arasındaki ilişkideki tutarlık bebeğin ilişki örüntülerini kavraması açısından da önemlidir. Anne ile baba arasındaki gerginlik, baba-bebek ilişkisinde olumsuz duygulanıma yol açmaktadır (Donley, 1993). Benzer durum babasını erken yaşta kaybetmiş çocuklar için de geçerli olabilir. Annenin babayı anış ve ifade ediş tarzı, sunulan ilişki örüntüleri, çevrenin verdiği bilgi ve tüm bunları çocuğun ne şekilde değerlendirip yorumladığı önemlidir. Ayrıca, askerlik, iş, hastalık gibi durumlarda ayrılığın süresi ve bu süreyi bebeğin nasıl geçirdiği sağlıklı bir bağlılığın kurulmasında etkilidir. Babanın, bebek ile yakın ve olumlu ilişki içerisinde bulunmasının, bebeğin yabancılarla daha rahat ilişki kurmasında etkili olduğu görülmüştür. Erken bebeklik döneminde babaları ile sağlıklı ilişkiler kuran çocukların güvenli bağlanma geliştirdikleri bilinmektedir. Biller (1993) mutlu, bağımsız, kolay ilişki kurabilen ve araştırmacı çocukların babalarını incelediklerinde; baba ile çocuk arasındaki iletişimin, çocuğun bilişsel gelişimine uygun ve araştırmacı davranışlarını destekler nitelikte olduğunu bulmuşlardır. Sonuç olarak, bebek ile baba arasındaki bağlanmanın sağlıklı kurulabilmesi için babanın ilk bir yıl içerisinde bebeğin bakımı ile ilgili tüm faaliyetlere doğrudan katılması gerekmektedir (Biller 1993, Dodson 1995).

Baba-çocuk arasında bağlanma ilişkisinin kurulmasında rol alan bir diğer etmense, babaya verilen geleneksel roldür. Geleneksel rol, evin ve ailenin korunması, ev içerisinde kuralların ve sınırların belirlenmesi ve ailenin geçiminin sağlanması gibi temel ilkelere dayanmaktadır (Çevik ve Ceyhun 1993).

Bağlanmada kültürel farklılıklar olabileceği gibi (Ijzendoorn ve Kroonenberg 1988), aynı ülkenin değişik bölgelerinde de değişik bağlanma örüntüleri görülmektedir. Farklılıkların genellikle araştırmalarda kullanılan örneklem gruplarından kaynaklanabileceği düşünülse de (Ijzendoorn ve Kroonenberg 1988), kültürel yapının bağlanmayı etkileyen en önemli etken olduğu gözardı edilmemelidir. Kültürel yapının ülkemizde daha çok baba-çocuk ilişkisinde ön plana çıktığı görülmektedir. Türk toplumunda annenin daha destekleyici ve koruyucu olması, baba ile çocuk arasında denge görevi yapması, bağlanmayı etkileyen diğer bir etken olabilir. Ülkemizde, ekonomik nedenlere bağlı olarak, çalışan annenin doğum izninin bitmesinin ardından bebeğe, yakın akrabalar ya da bir bakıcı bakmaktadır. Eğer akrabalar farklı bir şehirde yaşıyorlarsa anne, baba ve çocuk birbirlerinden ayrılmakta ve uzun bir süre birbirlerini görememektedirler.

Cyntia ve ark. (1993), Amerika Birleşik Devletleri'nde bebek bir yaşına gelmeden önce çalışan annelerin oranını %30 olarak bildirmişlerdir. Araştırmacılar, bebek dokuz aylık olmadan önce annenin iş nedeniyle bebekten ayrı kalmasının bağlanmayı ne derece etkilediğini araştırmışlar, ancak anlamlı sonuçlar elde edememişlerdir. Çalışan anneler bebekleriyle az vakit geçirmelerine karşın, çocuklarının gereksinimlerine karşı daha duyarlıdırlar. Burada, güvenli bağlanmanın oluşmasını etkileyebilecek durum, annenin rol çatışması içerisine girmesidir. Rol çatışması içerisinde olan annelerin bebeklerine yeterince zaman ayıramadıkları düşüncesiyle kaygıya kapıldıkları, bu durumun da eşlerin birbirleri ile olan iletişimlerinin kalitesini olumsuz yönde etkilediği görülmektedir.

2.2.3 Örselenme Depresyon Bağlanma

Son yıllarda araştırmacılar, dağınık/yönü belirsiz bağlanma (disorganized attachment) adı verilen bir bağlanma türü üzerinde durmaktadırlar (Hazan ve Shaver 1987). Bu örüntüde, kaygının denetiminde tutarlı bir strateji mevcut değildir.

Kaçınan ve kararsız davranışların bir araya gelmesiyle oluşan örüntü, bağlanma ilişkisini yönlendirmektedir. Araştırmalar, bu örüntünün, bebeğin birincil bakıcısının depresyonda veya hasta olduğu durumlarda ya da çocuğu istismar edici davranışlar sergilediğinde ortaya çıktığı görüşünü desteklemektedir(Hazan ve Shaver, 1987).

2.2.4 Yetişkin Bağlanma Biçimleri

Bağlanma çalışmaları önceleri bebeklik ve çocukluk dönemlerine odaklanırken, son dönemlerde yetişkinlikteki bağlanma biçimlerine yönelik araştırmalar artarak devam etmektedir. Hatta az sayıda çalışma bulunmakla birlikte bağlanma kuramcıları, bağlanmanın yaşam boyu gelişim bakış açısından yola çıkarak son yıllarda yaşlılık dönemindeki bağlanma biçimlerini incelemeye başlamışlardır. Yetişkin bağlanma biçimleri ilk olarak, Main, Kaplan ve Cassidy(1985) tarafından yaklaşık 20 yıl önce incelenmeye başlanmıştır. Main ve arkadaşları, yetişkinlerin, kendi çocukluklarına ilişkin değerlendirmelerinin şu anki işlevsellikleri üzerinde etkili olabileceği görüşünden yola çıkarak, mevcut yakın ilişkilerinin genel bir tanımının, çocukluklarına ve ebeveynlerinin çocuklukta tutumlarına ait kimi özgül anıların ve ebeveynleriyle şimdiki ilişkilerinin sorulduğu, yarı yapılandırılmış bir görüşme olan ve bağlanmaya ilişkin zihinsel temsillerin ortaya çıkardığı düşünülen Yetişkin Bağlanma Görüşmesi (YBG, Adult Attachment Interview) adını verdikleri bir ölçek geliştirmiş ve Ainsworth'un sınıflamasıyla da tutarlı olan, güvenli otonom, kayıtsız, saplantılı ve çözümlenmemiş-dezorganize olmak üzere 4 yetişkin bağlanma kategorisi ortaya çıkarmışlardır.

2.2.5 Hazan ve Shaver'ın Yetişkin Bağlanma Modeli

Hazan ve arkadaşları(1987), Ainsworth (1989)'un ortaya koymuş olduğu üçlü bağlanma biçiminin yetişkin yaşamındaki karşılıkları olan ve özellikle yakın (intimate) ilişkiler bağlamında tanımladıkları romantik ilişkilerde bağlanmayı, kendini bildirme dayanan bir ölçekle araştırmışlar ve yetişkinler için de güvenli, kaygılı-kararsız ve kaygılı-kaçınan bağlanma biçimleri olmak üzere üç boyut tanımlamışlardır. Buna göre, güvenli bağlanma biçimine sahip yetişkinler kendine

güvenen, sosyal açıdan girişken, yakın ilişkiler kurmaktan rahatsızlık duymayan bireylerdir, kaygılı- kararsız yetişkinler kendilerine güvenmeyen, reddedilmek ve terk edilmekten korkan kişilerdir. Kaygılı – kaçınan yetişkinlerin ise yakın ilişkilerden kaçındıkları, kendilerini açmaktan rahatsız oldukları ve sosyal bakımdan baskılanmış oldukları görülmektedir. Yetişkin bağlanma biçimleriyle çalışan araştırmacıların çoğu, Bartholomew ve arkadaşlarının benlik ve diğeri modeli üzerinden geliştirmiş oldukları dörtlü bağlanma modelini kullanmaktadırlar.

2.2.6. Dörtlü Bağlanma Modeli

Bartholomew ve arkadaşları(1991), bağlanmanın erken dönem tanımlarından yola çıkarak, Bowlby'nin orijinal teorisinde öne sürülen kendilik ve diğere ilişkin iki tür içsel çalışan modeli bir araya getirmiş ve dört kategori modeli adını verdikleri bir yetişkin bağlanma biçimi modeli tanımlamışlardır. Buradan hareketle kendiliğin ve diğelerinin olumlu ya da olumsuz olarak algılanmasından yola çıkmış ve güvenli, saplantılı, kayıtsız ve korkulu bağlanma olmak üzere dört örüntü ortaya koymuşlardır. Ülkemizde de, Sümer ve arkadaşları tarafından bu bağlanma biçimlerinin Türk örnekleme üzerindeki geçerlik ve güvenilirliğini gösteren bir araştırma yapılmış ve batı örnekleme benzer bir örüntü elde edilmiştir. Adı geçen dört bağlanma biçiminin, bireylerin her bir çalışan model boyutu üzerinde nereye denk geldiklerine bağlı olarak az ya da çok uydukları birer prototip oldukları düşünülmektedir. Dörtlü Bağlanma Modeli'ne göre *güvenli* bağlanan yetişkinler kendiliklerini değerli ve sevebilir algırlarken diğeleri de ulaşılabilir ve duyarlıdır. Güvenli bağlanan kişilerin benlik saygıları yüksektir, yakınlık kurmaktan rahatsız olmazlar ve otonomiye sahiptirler. Geriye kalan üç bağlanma biçiminde ise kendilik ve/veya diğeleriyle ilgili olarak olumsuz bir içsel çalışan model bulunmaktadır ve her üçü de güvensiz bağlanma adı altında yer almaktadırlar.

2.2.6.1. Saplantılı Bağlanma İle Korkulu Bağlanma Kendilik Değerleri

Saplantılı bağlanan yetişkinler kendiliklerini değersiz bulurlarken diğelerini olumlu değerlendirmektedirler; bu yüzden diğelerinin onayı ve kabulünü kazanmaya çalışırlar ve ilişkilerle aşırı meşgul olurlar. Bu insanlar diğeleriyle yakın ilişkiler içerisinde olmayı arzu etmekle birlikte, onlarla yapışkan tarzda ilişki kurmak

istediklerinden, diğerklerini kendilerinden uzaklaştırabilmektedirler. *Korkulu* bağlanma biçiminde kendilik değersiz görüldüğü gibi, diğerkleri de olumsuz değerklendirilir. Kişi, kendisinin sevimye layık olmadığı ve başkalarının reddedici olduğu ile ilgili inançlara sahiptir. Bu nedenle korkulu bağlanan bireyler yakın ilişkiler kurmaktan kaçınırlar ya da ilişkilerinde oldukça fazla sorun yaşarlar.

2.2.6.2. Kayıtsız Bağlanma Kendilik Değerkleri

Kayıtsız bağlanan yetişkinlerse kendiliklerini değerkli ve sevimbilir olarak değerklendirmenin yanı sıra, diğerklerine karşı olumsuz değerklendirmelere sahiptirler. Kayıtsız bağlanma biçimine sahip bireyler hayal kırıklığına uğramamak ve reddedilmemek için yakın ilişkilerden kaçınmakta, böylece bağımsız ve güçlü olmaya çalışarak olumlu benlik algılarını devam ettirmek istemektedirler.

1- Güvenli bağlanma stilinde hem benlik hem de başkaları modelleri olumludur. Bu stile sahip kişiler kendilerini değerkli olarak algılar ve diğerklerini kabul eder ve destekleyici olarak görürler . Bu kişiler hem başkalarıyla kolaylıkla yakınlık kurar hem de özerk kalmayı başarabilirler.. İhtiyaç duyduklarında diğerklerinden destek alma konusunda rahattırlar.

2- Saplantılı bağlanma stili olumsuz benlik modeli ve olumlu başkaları modeliyle ilişkilidir. Bu grup Hazan ve Shaver(1987)'in kaygılı/kararsız stiliyle kavramsal olarak ilişkilendirilir. Kendilerini değersiz hissetme ve sevimye değerk görmeme eğilimindedirler. Başkalarının onay ve görüşüne bağımlıdırlar. Diğerklerine yakın olmayı isterler fakat ihtiyaç duyduklarında diğerklerinin hazır bulunması veya elde edilebilirliği konusunda güvenleri eksiktir. Bir insanın iyi olduğunu düşünüp yaklaşmak isterler fakat reddedilecekleri veya terk edilecekleri konusunda yüksek düzeyde kaygı yaşarlar. Bu kişiler sürekli olarak ilişkileri konusunda takıntılıdır ve ilişkilerinde pek gerçekçi olmayan beklentilere sahiptirler.

3- Kayıtsız bağlanma stili benlik modelinin olumlu olduğu fakat başkaları modelinin olumsuz olduğu stildir. Bu stilde başkalarına karşı reddeder bir tutum vardır. Kişi özerkliğine aşırı derecede önem verir. Bağlanma figürünü elde edilemez ve sorumsuz olarak kabul ederler. Diğerklerinden uzak durarak ve bağlanma

ihtiyaçlarını reddederek olası bir reddedilmeye karşı olumlu kendilik imajını korumaktadırlar. Başkalarına karşı güvensiz oldukları, başkalarını destekleyici olarak algılamadıkları, kendilerini başkalarına açma ve yakınlık kurmada isteksiz oldukları, akranları tarafından daha düşmanca algılandıkları bulunmuştur.

4- Korkulu stil her iki modelinde olumsuz olduğu stildir. Bu stile sahip kişilerin hem benlik hem de başkaları modeli olumsuzdur. Diğerlerine aşırı bağımlıdır. Bunlar kendilerini değersiz ve sevilmez olarak algıırken başkalarını da güvenilmez ve reddedici olarak algılar. Diğerleri tarafından kabul edilmeyi istemelerine rağmen reddedilme beklentileri ya da korkuları yüzünden yakın olmaktan korkarlar.

Kendilerini başkalarına açma, yakınlık kurma ve stres anında başkalarından destek isteme konusunda rahatsızlık duydukları, kendine güvenlerinin az olduğu, sosyal ortamlarda atılganlık gösteremeyen kişiler oldukları bulunmuştur.

Aslında kayıtsız ve korkulu stil Hazan ve Shaver'in (1987) gruplandırdığı kaçınan stile denk gelmektedir.

Feeney, Noller ve Hanrahan(1994) önemli özellikleri hem 3'lü hem de 4'lü bağlanma gruplarında tanımlanan bir yapı kullanarak beş maddelik bir yetişkin bağlanma grubu geliştirmişlerdir. Bu maddeler; güven, yakınlıktan rahatsız olma, onaylanma ihtiyacı, ilişkileri ile meşgul olma ve ikincil ilişkiler olarak adlandırılmıştır. Güven maddelerinde hem kendilik hem de diğerleri davranışları değerdendirilmiş ve açıkça pozitif kendilik ve sosyal dünyada olumlu diğerleri modeline sahip olan bireyleri temsil etmektedir. Diğer 4 madde Bartholomew ve Harowitz(1991)'in yetişkin bağlanma modelinin belli görünümelerini temsil etmektedir. Yetişkin bağlanmasında bu yaklaşımın avantajı, bağlanma gruplarının açıkça resmedilmesini sağlamasıdır.

Brennan ve ark.(1998) bağlanma stilleri kendilik ölçümlerinin hepsini bir faktör analiziyle değerdendirilmiş ve hepsinin iki boyutta incelenebileceğini keşfetmişlerdir. Bu iki boyuttan biri reddedilme, terk edilme ve ayrılık korkularını içeren bağlanmada kaygı ve diğeri yakınlıktan rahat olmama ve bağlı olmayı içeren

bağlanmadan kaçınma boyutudur. Bu iki boylamsal yapıya göre güvenli bağlanma stili hem düşük kaygı hem de düşük kaçınma ile ilişkilidir. Bu alan eşin sevgisi desteği ve yakınlıktan rahat olma ve karşılıklı bağlılığa güvenme ile karakterize edilmiştir. Kaygılı bağlanma stili yüksek kaygı ve düşük kaçınma ile ilişkilidir. Kaçınan bağlanma stili yüksek düzeyde kaçınma ve düşük düzeyde kaygı ile ilişkilidir.

Howes ve Hamilton(1992)'ın yaptığı boylamsal 2 çalışmada çocuk bağlanma stillerinin zamanla “durağan bir yapılanma gösterip göstermediğini” test etmişlerdir. Birincisi 47 çocukla çalışılmış, 18-24 ayda anne bağlanmasının ılımlı düzeyde durağan olduğu bulunmuştur. 86 çocuğu kapsayan ikinci çalışmada bağlanmanın sabitliğini göstermiştir. 12-24 ay arasında aynı bağlanma sınıflamasını sürdüren çocukların oranı %72 olarak bulunmuştur. Ki2 analizine göre kaygılı çocuklar kaçınanlardan daha fazla durağandır .

Çalışan modellerinin durağanlığını ilerleten birkaç faktör vardır. Bunlar;

1-Bireylerin benlik ve diğerleri hakkındaki inançlarına uygun çevreler seçmeye yönelmesi

2-Çalışan modellerin kendi kendini sürdürebilir olması. Örneğin diğerlerinin güvensiz

olduğuna inanan birisi savunmacı yaklaşır ve reddedici olma olasılığı artar.

3- Bağlanma ilişki davranışlarının habersizce oluşabilir olması.

4-Kendini gerçekleştirmek için bu modellere olan eğilimdir.

Anlamli ilişki deneyimleri ve diğer önemli yaşam olayları bağlanma organizasyonunu değiştirebilmektedir. Bowlby yetişkin yaşamda bağlanma stillerinin değişime uğrayabileceğini belirtmiştir. Bağlanma stillerinin değişimine yol gösteren 2 faktör vardır. Birincisi önemli yaşam geçişleri. Evlilik, evden ayrılma, bebek sahibi olma, boşanma, sevgiliden ayrılma gibi önemli olaylar bağlanma stillerinde önemli bir değişiklik yapabilir. İkinci faktörde bağlanma ilişkisinde geçmiş deneyimlerini

yeniden yorumlamak ve anlamak değişime yol açabilir. Waters ve ark.(2000) 60 beyaz bebeği yabancı ortamda 12 aylıkken gözlemlemişler. Bu bebeklerin 50'siyle 20 yıl sonra Berkeley Yetişkin Bağlanma Envanteri kullanılarak tekrar görüşülmüş ve bebeklerin %72'si erken yetişkinlikte aynı güvenli ya da güvensiz bağlanma sınıflandırılmasında yer aldığı gözlenmiştir. Bağlanma teorisi tarafından önceden tahmin edildiği gibi;

1-Bir ebeveynin kaybı

2-Ailesel ayrılık

3-Aile ve çocuğun kronik bir rahatsızlığı

4-Ailesel psikiyatrik bozukluk

5-Bir aile üyesi tarafından fiziksel ya da cinsel kötüye kullanım olarak tanımlanan negatif yaşam olayı bildiren bebeklerin %44'ünde bebeklikten erken yetişkinliğe bağlanma sınıflamasının değiştığı gözlenmiştir. Bu tür olayların varlığını rapor etmeyen annelerin bebeklerin sadece %22'sinde bağlanma sınıflamanın değiştığı bildirilmiştir.

2.3. Depresyon ile İlgili Araştırmalar

Depresyonla ilgili çalışmalar, toplumdaki yaygınlığıyla ilgili olarak çok geniş dağılım değerleri vermektedir (%9- 25). Depresyon ergen kızlarda ve erişkin kadınlarda, ergen ve erişkin erkeklere göre iki kat fazla görülmektedir (Ozturk, 2001). Depresyon herhangi bir yaşta başlayabilir, ancak ortalama başlangıç 20'li yaşların ortalarında olmaktadır. Epidemiyolojik veriler, başlangıç yaşının son yıllarda daha erken yaşlara kaydığını göstermektedir (Koroğlu 1997, Ozturk, 2001, Yuksel 2001). Türkiye'de depresyon prevalansını araştıran ilk çalışmalara göre, nokta prevalans hızı yaklaşık %10'dur (Gulec,1997).

2.3.1 Bağlanma Biçimleri ve Majör Depresyon

Bowlby, bağlanma ve majör depresyon arasındaki ilişkiyi önemli olduğu düşünölen iki olası durum çerçevesinde kavramsallaştırmaktadır. Bu durumların ilkinde, temel bakım veren kişinin kaybı gibi travmatik bir yaşantının bebekte yarattığı çaresizlik ve umutsuzluk duygularının majör depresyona neden olabileceği fikri üzerinde durulmaktadır. İkinci olası durumda ise, bebeğin bakıcısıyla güvenli bir bağlanma ilişkisi kuramaması ya da bakıcısı tarafından reddedilmesi nedeniyle kendiliğin değersiz ve sevilmez; diğerlerinin ise ulaşılamaz olarak algılandığı olumsuz içsel temsillerin oluşması, değersizlik, yetersizlik ve öfke duygularını beraberinde getirmekte ve majör depresyon bu bağlamda ortaya çıkmaktadır.

Bir duygudurum bozukluğu olan majör depresyonda görölen özelliklerden biri duygulanım düzenleme (affect regulation) sistemi ve stratejileri ile ilgili sorunlardır. Dolayısıyla makalenin bu kısmında güvenli ve güvensiz bağlanma biçimine sahip bireylerin duygulanım düzenleme stratejilerine yer verilmesinin uygun olacağı düşünölmektedir.

Kaya ve ark.(2007) Tıp faköltesi ve Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Depresif Belirti Yaygınlığı, Stresle Başaıkma Tarzları ve Etkileyen Faktörler konulu çalışmalarında BDÖ puan ortalaması (12.80 ± 7.19) bulunmuştur. Bu sonucun Amerika Birleşik Devletlerinde üniversite öğrencilerinde BDÖ ortalama puanı olarak 7.6 olarak aktarılmıştır. Aynı çalışmada Türkiye’de çeşitli üniversitelerde BDÖ ile yapılan çalışmalarda sendromal düzeyde %13.8-69 arasında değişen depresyon oranları bulunduğu ve Hacettepe Üniversitesi intern doktorları ile yapılan çalışmada bu oran %13.8 bulunduğu, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinde %34.7 olarak bulunduğu. Gühane Askeri Tıp Akademisi’nde (GATA) yapılan çalışmada ise bu oran %35.4 olduğu ve çalışmalarının Hacettepe’nin oranından yüksek bulunurken, Sivas ve GATA’nın oranlarından düşük olduğu, bu oranları etkileyen yerleşim yeri, sosyal düzey, üniversitenin özellikleri ve bireysel faktörler gibi çok sayıda değişken olabileceği aktarılmıştır.

2.3.2 Depresyon Ve Sosyo-Demografik Değişkenler((Savrun,1999)

Dünyanın neresinde yapılsa yapılsın, bütün araştırmalarda depresyonun kadınlarda erkeklere göre iki kez daha fazla görüldüğü ortaya çıkmıştır. Cinsiyetler arası farklar her yaş grubunda mevcut olmakla birlikte gençlerde ve orta yaş grubunda bu farklılık çocuklar ve yaşlılar grubundan daha belirgindir.

2.3.2.1 Sosyo-ekonomik Durum

Kesin bir bulgu olmamakla birlikte düşük sosyoekonomik durum ile depresyon arasında bir bağlantı kurulmuştur. Özellikle düşük sosyoekonomik sınıftan çalışan kadınlardaki depresyon oranı, daha yüksek sosyoekonomik sınıfta olan hemcinslerine göre daha yüksek bulunmuştur. Kırsal kesimde şehirlere göre depresyonun daha fazla görüldüğü öne sürülmüştür. Bu konuda ülkemizdeki araştırmalar kesin bir sonuç vermemekle birlikte, ampirik gözlemler bu görüşü desteklemektedir.

2.3.2.2. Depresyon, Bağlanma, Aile Ortamı

Bekiroğlu(1996) araştırmasında, bağlanma tarzları ile aile ortamı, kaygı ve depresyon arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Örnekleme oluşturan 81 üniversite öğrencisinin bağlanma stilleri, Yetişkin Bağlanma Ölçeği; aile ortamını algılama algılama şekilleri, Aile Ortamı Envanteri; kaygı seviyeleri, Süreksiz Durumluk/ Sürekli Kaygı Ölçeği ve depresyon seviyeleri, Beck Depresyon Envanteri kullanılarak ölçülmüştür. Araştırmaya katılan öğrenciler bağlanma tarzı açısından, güvenli ve güvensiz olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu iki grup arasında kaygı ve depresyon puanlarında anlamlı farklar olduğu gözlenmiştir. Güvensiz olarak sınıflandırılmış grubun her iki puanı da daha yüksek çıkmıştır. Ayrıca aile içinde algılanan birliktelik/paylaşım açısından güvenli olarak tanımlanan grup diğer gruba göre daha yüksek bir ortalama puan, aile içinde algılanan kontrol açısından ise, daha düşük bir ortalama puan almışlardır. Cinsiyete bağlı herhangi bir farklılık gözlenmemiştir.(Adem, 2011)

Sümer ve Güngör'ün(1999), üniversite öğrencilerinin anne ve babalarından algıladıkları çocuk yetiştirme stilleri ile bağlanma stilleri, temel benlik boyutları, yakın ilişkilerde davranış örüntüleri ve aile ve arkadaşlarla ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Yapılan araştırma sonucunda, anne ve babadan algılanan kabul, ilgi ve sıkı denetim/kontrol boyutlarının çaprazlanmasından elde edilen çocuk yetiştirme stillerinin(otoriter, açıklayıcı/ otoriter, izin verici/şımartan ve izin verici/ ihmalkar) araştırmada yer alan psikolojik sonuç değişkenleri ile tutarlı olarak ilişkili olduğu bulunmuştur. Ele alınan örnekleme en yaygın olarak algılanan çocuk yetiştirme stillerinin, birbirlerine karşıt olan, otoriter ve izin verici/şımartan stiller olduğu saptanmıştır. Dünyanın neresinde yapılsa yapılsın, bütün araştırmalarda depresyonun kadınlarda erkeklere göre iki kez daha fazla görüldüğü ortaya çıkmıştır.

2.4. Çocukluk Çağı Örselenmeleriyle İlgili Araştırmalar

Çocukluk yaşantılarında ihmal ve istismar öyküsü bulunan yetişkinler ruhsal sorunlar açısından daha yüksek risk altındadırlar. Ayrıca bu kişiler bireylerle kurmuş oldukları sosyal ilişkilerde de çekingen, korkak, anti-sosyal davranışlar sergilemektedirler. Burgess ve arkadaşları çocukları örseleyici yaşantı durumlarında travmaya özgün davranış kalıpları (çabuk tepki verme, kaçınma, çaresizlik, yıkıcı davranışlar) geliştirdiğini ve bunların oluşan bilişsel şemalar yoluyla yetişkin yaşama taşındığını ileri sürmektedir. Bu çocukların erişkin dönemdeki ilişkilerinde çocuklukta kötüye kullanma, saldırıya uğrama, şiddet ve örselenme sahnelerini yineleyici biçimde yaşadıkları düşünülmektedir (Burgess ve ark. 1995).

Zeytinoğlu'na (1991) göre çocuk örselenmesi “genelde 18 yaşın altında bulunan çocuklara karşı aktif olarak girişilen, onların fiziksel, duygusal, zihinsel ve toplumsal gelişmelerini zedeleyen her türde eylemlerdir.” Çocuk örselenmesi kavramı çocuğa yöneltilen eylemin türü, bu eylemlerin sebepleri, ve çocuk üzerindeki etkileri açısından farklılaştığı düşünülen üç boyutta incelenmektedir. Bunlar; Fiziksel örselenme, Cinsel örselenme ve duygusal örselenmedir.

Çocuklara yönelik istismar davranışlarını inceleyen araştırmalarda çocuğa yönelik istismarın genellikle aile içinden bir birey tarafından uygulandığını

göstermektedir. İstismarın yaşandığı ailelerde aile-çocuk ilişkisi zarar görür. Çocuğun ailesine ve kendisine duyduğu güven zedelenir (Akbaş, 2001).

2.4.1 Çocukluk Örselleyici Yaşantılarının Ergenlikteki Yakın İlişkilerde Bireye Etkisinin İncelenmesi

Bu araştırmada çocukluk örselenme yaşantılarının (fiziksel istismar, duygusal istismar ve cinsel istismar) ve bazı kişisel değişkenlerin ergenlerin ilişkisel benlik saygısı, ilişkisel depresyon ve ilişkisel saplantılı düşüncelerine etkisi incelenmiştir. Kişisel değişkenler olarak cinsiyet, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve gelir düzeyi alınmıştır. Araştırmada iki veya daha fazla değişken arasında birlikte değişimin varlığı ve/veya derecesini araştıran genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Selçuk Üniversitesinin farklı fakültelerinde eğitim görmekte olan birinci sınıf öğrencileri arasından tesadüfi küme örnekleme yöntemi ile seçilen 579 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre: İlişkisel benlik saygısı ve ilişkisel depresyonun cinsiyete göre farklılaştığı; kızların ilişkisel benlik saygısı puanlarının erkeklerden, erkeklerin ilişkisel depresyon puanlarının kızlardan yüksek olduğu bulunmuştur. Baba eğitim durumu değişkenine göre ergenlerin ilişkisel benlik saygısı puanlarında farklılaşma olduğu; üniversite mezunu babaların çocuklarının ilişkisel benlik saygısı puanlarının lise ve ortaokul mezunu babaların çocuklarının ilişkisel benlik saygısı puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca çocukluk örselenme yaşantılarından fiziksel ve duygusal istismar ile ergenlerin ilişkisel benlik saygısı puanları arasında anlamlı düzeyde negatif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ergenlerin ilişkisel depresyon puanları ile çocukluk örselenme yaşantılarının her üç alt boyutu arasında anlamlı düzeyde pozitif bir ilişki saptanmıştır.

Araştırma bulguları Zuravin ve Fontanella (1999) tarafından cinsel istismara uğrayan kadınlar üzerinde yapılan bir araştırmada cinsel istismara uğrayanlarda depresyon oranının anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucu ile uyum göstermektedir (Zuravin ve Fontanella, 1999). Yine Peleikis ve arkadaşları tarafından yapılan bir çalışmada elde edilen kontrol grubuna oranla istismara uğrayanlarda görülen anlamlı

düzyeyde yüksek depresyon oranı bulgusu da çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. İstismar yaşantısı olan bireylerde kendini değersiz görme ve kendini suçlama davranışları beraberinde depresyonu getirmektedir. Bu kişiler karşı cinsle ilişkilerinde de kendine güvensiz ve mutsuz olacaktır. Araştırmanın sonucu da bu bireylerin ikili ilişkilerine bakış aıllarının da istismardan etkilendiği yönündedir (Peleikis ve ark., 2005).

Çocukluk ağı Örselenme Yaşantıları ile Psikolojik Doğum Sırası Arasındaki İlişi, bu araştırmada çocukluk ağı örselenme yaşantıları ile psikolojik doğum sırası arasındaki ilişi incelenmek amaçlanmıştır. Bu amaçla Giresun Üniversitesinin çeşitli fakültelerinde öğrenim gören 1402 kişiye uyarlaması Aslan ve Alparslan tarafından (1999) yapılan çocukluk ağı Örselenme Yaşantıları Ölçeği, uyarlaması Kalkan (2005) White-Campbell Psikolojik Doğum Sırası Envanteri ve araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Yapılan araştırmada “Büyük ocuk Psikolojik Doğum Sırası” ve “Küçük ocuk Psikolojik Doğum Sırası” ile tüm örselenme türleri (duygusal kötüye kullanım ve ihmal, fiziksel, cinsel) arasında negatif ve anlamlı; “Ortanca ocuk Psikolojik Doğum Sırası” ve “Tek ocuk Psikolojik Doğum Sırası” ile tüm örselenme türleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ocukluk ağı örselenme yaşantıları psikolojik doğum sırasının anlamlı bir yordayıcısı olarak belirlenmiştir.

Bu araştırma sonuçları bireylerin gerçek doğum sıralarına göre cinsel istismar dışındaki çocukluk ağı örselenme yaşantılarının değişme gösterdiğini ve erkeklerin örselenme yaşantılarının kızlara oranla fazla olduğunu ortaya koymaktadır.

Literatürde genel olarak kadınların erkeklerden daha fazla istismar edildiğini belirten bulgulara (Topbaş, 2004; Keskin ve am, 2005; Machado ve diğerleri 2007, Beyazova ve şahin 2007) rastlanmaktadır. Bu araştırmaya benzer olarak erkek üniversite öğrencilerinin üç tür kötüye kullanımda kız öğrencilerden fazla olduğu (Arslan ve Alparslan 1999) görölmüştür. Ayrıca ocukluk ağı örselenme yaşantılarını üniversite örnekleminde inceleyen benzer bir araştırmada cinsiyetler arasında örselenme yaşantıları açısından fark bulunamamıştır (Bostancı ve diğerleri

2006: 104). Cinsel istismarın özellikle kızlarda daha fazla olduğu (Keskin ve Çam 2005) yönünde bulgular vardır.

2.4.1.1 Travma: Örselenme (travma) kavramı bireyin ruhsal ve bedensel varlığını çok değişik biçimlerde sarsan, inciten, yaralayan her türlü olay için kullanılmaktadır. Zorlanma (stres) ise organizmanın denge durumunu (homeostasis) bozan herhangi bir etmendir. Bireyin ağır örseleyici bir durumdan etkilenmesi olayın Şiddeti, benlik (ego) gücü, kalıtımsal yapısı, gelişimsel özellikleri, baş etme mekanizmaları ile yakından ilişkilidir. Çocukluktaki engelleme ve çatışmaların kimileri örseleyici nitelikte olabilir. Örselleyici nitelikte olan engelleme ve çatışmalar benliğin gelişmesini bozan, saptıran, yavaşlatan, durduran ya da geriletken süreçlerdir (Öztürk ve Uluşahin 2008).

Çocuklarda ve ergenlerde örselenme yaratacak kötüye kullanımlar *Fiziksel Kötüye Kullanım, Duygusal Kötüye Kullanım, Duygusal İhmal, Fiziksel İhmal ve Cinsel Kötüye Kullanım* olarak tanımlanmıştır. Fiziksel kötüye kullanım çocuğa bakım verenler tarafından kullanılan fiziksel olarak cezalandırma, zarar verme davranışlarını kapsar. Duygusal kötüye kullanım çocuğa bakım verenlerin çocuğun duygusal ve ruhsal sağlığını tehlikeye sokacak biçimde aşırı sözel tehditler, alay etmeler, küçük düşürücü eleştiriler ve yorumlarda bulunmasıdır. Duygusal ihmal çocuğun sevgi, destek, ilgi, bağlanma, bakım gibi gereksinmelerinin uygun biçimde yerine getirilmemesidir. Fiziksel ihmal çocuğun beslenme, eğitim, tıbbi bakım gibi gereksinimlerinin uygun biçimde yeterli olarak karşılanmamasıdır. Cinsel kötüye kullanım çocuk ya da ergenin kendisinden en az beş yaş büyük birisi tarafından cinsel organının okşanması, uyarılması, çocuğa cinsel organını göstermesi veya çocuğun göstermeye zorlanması, vajinal veya anal ilişkiye girilmesi ya da çocuğun pornografi aracılığıyla kötüye kullanılması olarak tanımlanır (Walker ve ark. 1988). Çocukluk çağı örselenmeleri depresyon gelişimi, başlangıcının erken olması ve depresif semptomların ısrarında bir risk faktörüdür (Moskvina ve ark. 2006, Bernet ve Stein 1999, Tanskanen ve ark. 2004). Ayrıca çeşitli çalışmalarda Beden Dismorfik Bozukluğu (Didie ve ark. 2006), Erişkin Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (Rucklidge ve ark. 2006), şizofreni (Roy 2005, Lysaker ve ark. 2005), Borderline Kişilik Bozukluğu (Simeon ve ark. 2003), Disosiyatif Bozukluk (Diseth

ve Christie 2005, Sar ve ark. 2004), Kronik Pelvik Ağrı (Spinhoven ve ark. 2004), Epilepsi ve Pseudonöbet (Akyuz ve ark. 2004), Travma Sonrası Stres Bozukluğu (Copeleand ve ark. 2007), Aslında çocuklukta uğranan kötü muamele ve yaşamın ilk yıllarındaki örseleyici olaylar her türlü psikopatoloji için risk oluşturmaktadır (Öztürk ve Uluşahin 2008). Bunun yanı sıra, çocuklukta kötüye kullanım ve ihmal ile koroner arter hastalıkları, hipertansiyon, diyabet ve duodonal ülser gibi organik kökenli hastalıkların da ilişkili bulunduğu bildirilmektedir (Kendall-Tackett ve Marshall 1999).

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1 Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi süreci ve zaman çizelgesi yer almaktadır.

3.2. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada çocukluk örselenme yaşantıları (fiziksel istismar, duygusal istismar ve cinsel istismar) ile bağlanma stilleri arasında bir ilişki olduğu incelenmiştir. Örselenme yaşantıları ile bağlanma stillerinin sosyo-demografik değişkenlere (yaş, cinsiyeti, eğitim vb.) göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Sosyo demografik değişkenler arasında cinsiyet, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve gelir düzeyi yer almaktadır.

Araştırmada bağlanma stilleri Yetişkin Yaşantılar Envanteri ile ölçülmüştür. Çocukluk çağı örselenmişlik düzeyini belirlemek için Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği kullanılmıştır. Depresyon düzeyini belirlemek için ise Beck Depresyon Envanteri kullanılmıştır.

Araştırmada iki veya daha fazla değişken arasında birlikte değişimin varlığı ve/veya derecesini araştıran genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli yöntemi kullanılmıştır. (Karasar, 1998,).

3.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2010-2011 akademik döneminde Boğaziçi Üniversitesinde Hazırlık sınıfında okuyan toplam 1806 (OSYM 2010 LYS Klavuzu) sayıdaki öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini İstanbul Boğaziçi Üniversitesinin farklı fakültelerinde eğitim görmekte olan Hazırlık sınıfı öğrencileri arasından tesadüfî küme örnekleme yöntemi ile seçilen evrenin yüzde 10'unu(depresyon prevalansı dikkate alınmıştır) temsil eden 180 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırmanın örnekleme olasılık temelli örneklem seçim tekniklerinden tabaka, küme ve rastgele örneklem seçim teknikleri kullanılmıştır.

3.4 Örneklem Grubunu Tanıtıcı Bulgular

Bu bölümde örneklem grubuna ilişkin sosyo-demografik verilere yer verilmiştir.

Tablo 1- Örneklem Grubunun Yaş Dağılımı

Yaş	N	%
17-18	57	31,67
19-20	98	54,44
21-22	8	4,44
23 ve üstü	17	9,44
Toplam	180	100

Tablo 1'de de görüldüğü gibi araştırma örnekleminin (N=180), 57'si(%31,66) 17-18 yaş aralığında, 98'i (%54,44) 19-20 yaş aralığında, 8'i (4,44) 21-22 yaş aralığında ve 17'si (%9,44) 23 yaş ve üstü yaş grubundadır.

Tablo 2- Örneklem Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
K	95	52,78
E	85	47,22
Toplam	180	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin (N=180), 95’i (52,78) Kadın ve 85 Erkek(%47,22) dir.

Tablo 3- Okuduğu Bölüm

Bölüm Adı	N	%
Fen Bilimleri	28	15,55
Güzel Sanatlar	0	0
Mühendislik	64	35,55
Sosyal Bilimler	88	48,89
Toplam	180	100

Tablo 3’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin (N=180), 28 (%15,55), Mühendislik 64’ü (35,55) ve 88 (%48,89) Sosyal Bilimlerdendir.

Tablo 4- Şu Anda Kimlerle Yaşadığı

Şu Anda Kimlerle Yaşadığı	N	%
Aile	11	6,11
Kendi Başına Evde	0	0
Yakını ya da Arkadaşlarıyla	17	9,44
Yurt	152	84,44
Toplam	180	100

Tablo 4’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin 11 öğrenci (%6,11) Aile, 17’si (%9,44) Yakını ya da arkadaşlarıyla ve 152’si (%84,44) Yurtta yaşamaktadır.

Tablo 5- Aile Tipi

Aile Tipi	N	%
Çekirdek	145	80,56
Geniş	26	14,44
Parçalanmış	9	5
Toplam	180	100

Tablo 5’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin 145(%80,56) Çekirdek, 26’sı (%14,44) Geniş ve 9’u (%5) Parçalanmış aile tipinden oluşmaktadır.

Tablo 6-Yaşamının Çoğunluğunun Geçtiği Yerleşim Yeri

Yaşamının Ç. Geçtiği Yer	N	%
Metropol	27	15
İl	86	47,78
İlçe	48	26,67
Köy	19	10,56
Toplam	180	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin 27’si (%15) Metropol, 86’sı (%47,78) İl, 48 (%26,67) İlçe ve 19’u (%10,56) Köy olarak belirtmiştir yaşamının çoğunluğunun geçtiği yeri.

Tablo 7- Anne-Babadan Ayrı Yaşanan Dönem Olup Olmadığı

Anne-Babadan Ayrı Yaşn. Dönem	N	%
Evet	100	55,56
Hayır	80	44,44
Toplam	180	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin 100’ü (%55,56) Evet ve 80 (%44,44) Hayır olarak belirtmiştir anne-babadan ayrı kalma dönemini.

Tablo 8- Ayrı Kalma Nedeni

Ayrı Kalma Nedeni	N	%
Bakım	5	5
Eğitim	86	86
Hastalık	0	0
Diğer	9	9
Toplam	100	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin 100’ü (%55,56) içinden 5 bakım, 86 eğitim, diğer 9 olarak belirtilmiştir.

Tablo 9- Ayrı Kalma Süresi

Ayrı Kalma Süresi	N	%
6 ay ve daha az	12	12
1yıl-2-3 yıl	35	35
4-5 yıl	43	43
6-8 yıl	6	6
9 ve daha fazla	4	4
Toplam	100	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin 100’ü (%55,56) içinden 12 si 6 ay ve daha az, 35 i 1 yıl-2-3 yıl, 43’ü 4-5 yıl, 6’sı 6-8 yıl ve 4’ü 9ve daha fazla ayrılma süreleri olarak belirtilmiştir.

Tablo 10- Fiziksel-Kronik Hastalık Öyküsü

Fiziksel-Kronik Hastalık Öyk.	N	%
Var	12	6,67
Yok	168	93,33
Toplam	180	100

Tablo 10'da görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin fiziksel-kronik hastalık öyküsü 12 (6,67) var 168 (93,33) Yok şeklindedir.

Tablo 11- Anne Eğitim Durumu

Anne Eğitim Durumu	N	%
Okur Yazar Değil	4	2,22
Okur-yazar	8	4,44
İlkokul	39	21,67
İlköğretim	16	8,89
Lise	49	27,22
Ön Lisans	10	5,56
Lisans	50	27,78
Lisansüstü	2	1,11
Doktora	2	1,11
Toplam	180	100

Tablo 11’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin Anne eğitim durumları 4’ü (2,22) okur-yazar değil, 8 (4,44) okur-yazar, 39’u (21,67) ilkokul, 16’sı (8,89) ilköğretim, 49’u (27,22) lise, 10’u (5,56) ön lisans, 50 (27,78) lisans, 2’si (1,11) lisansüstü ve 2’si (1,11) doktora’dır.

Tablo 12-Baba Eğitim Durumu

Baba Eğitim Durumu	N	%
Okur Yazar Değil	0	0
Okur-yazar	2	1,11
İlkokul	36	20
İlköğretim	12	6,67
Lise	57	31,67
Ön Lisans	12	6,67
Lisans	45	25
Lisansüstü	12	6,67
Doktora	4	2,22
Toplam	180	100

Tablo 12’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin Baba eğitim durumları 2’si (1,11) okur-yazar, 36’sı (20) ilkokul, 12’si (6,67) ilköğretim, 57’si (31,67) lise, 12’si (6,67) ön lisans, 45 (25) lisans, 12’si (6,67) lisansüstü ve 4’ü (2,22) doktora’dır.

Tablo 13- Aile Tutum Biçimi Tanımlaması

Aile Tutum Biçiminin Tanıml.	N	%
Demokratik	96	53,33
Otokratik	10	5,56
Koruyucu	66	36,67
Mükemmeliyetçi	6	3,33
İlgisiz	2	1,11
Toplam	180	100

Tablo 13’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin 96’sı (53,33) Demokratik, 10’u (5,56) Otokratik, 66’sı (36,67) Koruyucu, 6’sı (3,33) Mükemmeliyetçi ve 2’si(1,11) İlgisiz aile tutumları bildirmiştir.

Tablo 14- Ailenin Ekonomik Durumu

Ailenin Ekonomik Durumu	N	%
Alt	14	7,78
Orta	156	86,67
Üst	10	5,56
Toplam	180	100

Tablo 14’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin 14’ü (7,78) Alt, 156’sı (86,67) Orta ve 10’u (5,56) üst ekonomik düzeydedir.

Tablo 15- Kardeş Sayısı

Kardeş Sayısı	N	%
Tek Çocuk	28	15,56
2	91	50,56
3	24	13,33
4	12	6,67
5 ve daha fazla	25	13,89
Toplam	180	100

Tablo 15’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin 28 (15,56) Tek Çocuk, 91 (50,56) iki, 24’ü (13,33) üç, 12’si (6,67) dört ve 25 (13,89) beş ve daha fazla kardeşe sahiptir.

Tablo 16- Son 1 Yılda Psikolojik Yardım Alıp Almadığı

Son 1 Yılda Psk.Yrd. Alıp Alm.	N	%
Evet	12	6,67
Hayır	168	93,33
Toplam	180	100

Tablo 16’da görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin Son 1 yılda Psikolojik Yardım Alma durumu 12’si (6,67) Evet ve 168 (93,33) Hayır şeklindedir.

Tablo 17- Üniversitedeki Kaçınıcı Yılı

Üniversitedeki Kaçınıcı Yılı	N	%
İlk Yıl	160	88,89
İki ve üstü	20	11,11
Toplam	180	100

Tablo 17’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin 160 (88,89) İlk Yıl ve 20’si(11,11) İki ve Üstü yıldadır.

Tablo 18- Arkadaş İlişkileri

Arkadaş İlişkileri	N	%
Hiç Arkadaşı yok	6	3,33
Tek Bir Arkadaşı Var	0	0
Birçok Arkadaşı Var	174	96,67
Toplam	180	100

Tablo 18’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin 6’sı (3,33) Hiç Arkadaşı Yok ve 174’ü (96,67) Birçok Arkadaşı var.

Tablo 19- Anne Sütü Alıp Almadığı

Anne Sütü Alıp Almadığı	N	%
Evet	178	98,99
Hayır	2	1,11
Toplam	180	100

Tablo 19’da görüldüğü gibi Anne Sütü Alıp Almadığı’nı bu araştırma örnekleminin 178 (98,99) Evet ve 2’si(1,1) Hayır olarak belirtmişlerdir.

Tablo 20- Anne Sütü Alma Süresi

Anne Sütü Alma Süresi	N	%
0-6 ay	63	35,39
1 yıl	45	25,28
1 yıldan fazla	70	39,33
Toplam	178	100

Tablo 20’de görüldüğü gibi bu araştırma örnekleminin Anne Sütü Alan 178’inin(98,99)

Anne Sütü Alma Süreleri 63’ü (35,39) 0-6 ay, 45 (25,28) 1 yıl ve 70 (39,33) 1yıldan fazladır.

3.5. Veri Toplama Araçları

3.5.1 Kişisel Bilgi Formu: Ergenlerle ilgili birtakım değişkenler hakkında bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Kişisel Bilgi Formunda öğrencinin cinsiyeti, ailesinin ekonomik durumu, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, kaç kardeş olduğu, kaçınıcı çocuk olduğu,ilk bir yaştaki ilişkiler

ayrıntılı anne sütü alıp almadığı ve süresi,çocukluk çağında kayıp ve ayrılık öyküsü olup plmadığı soruları bulunmaktadır. Etik kurallar göz önünde bulundurularak araştırma sırasında öğrencilere kimlik bilgilerini içeren sorular yöneltilmemiştir.

3.5.2 Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği: Bernstein ve arkadaşları (1994) tarafından hazırlanan ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması madde bağımlısı bir grupla yapılmış ölçeğin fiziksel ve duygusal istismar, cinsel istismar, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal olmak üzere dört alt ölçeğinin olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa katsayıları 0.79 ve 0.94 arasında bulunmuş geçerlik ve güvenirliği yüksek olarak saptanmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması Aslan ve Alparslan (1999) tarafından yapılmıştır. Geçerlik ve güvenirlik çalışmasında test güvenirliği 0.96 olarak saptanmıştır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması üç alt ölçekten oluşmaktadır. Faktör analizi sonucunda ölçekte üç boyut belirlenmiştir: *Duygusal Kötüye Kullanım ve Duygusal İhmal, Fiziksel Kötüye Kullanım, Cinsel Kötüye Kullanım*. Ölçeğin yapı geçerliliği ile ilgili sınamalar sonucunda, kendi alt ölçekleri arasında ve Beck Depresyon Ölçeği ile ilişkilerine bakıldığında .01 anlamlılık düzeyinde korelasyonlar belirlenmiştir. Ölçeğin puanlaması “hiçbir zaman”, nadiren”, “bazen”, “sıklıkla” ve “çok sık” cevaplarına karşılık gelen 1-5 arası likert tipi değerlendirme ile yapılmıştır. Alınan toplam puan 40- 200 arasında değişebilir. Yüksek puanlar çocukluk çağı örselenme yaşantılarının sıklığına işaret eder. Üç alt ölçeği vardır:

3.5.2.1 Duygusal Kötüye Kullanım ve Duygusal İhmal (DKK-Dİ) : 19 maddedir ve alınan puan 19–95 arasında değişir.

3.5.2.2 Fiziksel Kötüye Kullanım (FKK) : 16 maddedir ve alınan puan 16–80 arasında değişebilir.

3.5.2.3 Cinsel Kötüye Kullanım (CKK) : 5 maddedir ve alınan puan 5–25 arasında değişebilir (Aslan ve Alparslan 1999: 280- 285).

3.5.3 Beck Depresyon Envanteri (BDE)

Beck Depresyon Envanteri, depresyonda görülen, ve gatif, duygusal, bilişsel ve motivasyonel alanlarda ortaya çıkan belirtileri ölçmeye yarayan, 21 maddeden oluşmuş bir kendini değerlendirme türü ölçektir. Ölçeğin amacı, çeşitli tipte depresyon tanıları, ya da diğer psikiyatrik tanılar arasında bir ayırım yapmak değil, depresyonun derecesini objektif olarak sayılara dökmektir.

BDI'nın iki formu vardır. Bunlardan ilki, 1961 yılında geliştirilmiş ve hastanın o anki durumunun, hasta ve klinisyen tarafından birlikte bireysel olarak değerlendirildiği, 21 maddelik orijinal formdur. İkincisi ise, 1978 yılında geliştirilmiş, kendini değerlendirme türünde olan ve grup uygulaması yapılabilecek olan 21 maddelik formdur. (Şahin,1988)

Beck depresyon envanterinin Türkçeye uyarlanması ve Türkçe formunun geliştirilmesi Nesrin H. Şahin tarafından gerçekleştirilmiştir.

3.5.3.1 Beck Depresyon Envanterinin Geçerliliği Ve Güvenirliği

Beck Depresyon Envanteri çeşitli ülkelerde birçok araştırmada kullanılmış ve gerek Beck gerekse başka araştırmacılar tarafından geçerlik ve güvenirliği üzerine çalışmalar yapılmıştır. Hisli,(1988) Beck Depresyon Envanterinin Türk poliklinik hastaları üzerinde geçerlik çalışmasını yapmıştır. % 14'ü nevroz, % 37'si depresyon, % 17'si psikoz ve % 5'i de uyum bozukluğu tanısı almış 63 psikiyatri poliklinik hastasına Beck Depresyon Envanteri ile daha önce Savaşır tarafından Türkiye için standardizasyon çalışması yapılmış olan MMPI kişilik envanterinin Depresyon alt ölçeğini birlikte uygulamıştır.Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Beck Depresyon Envanteri ve MMPI-D altölçeği arasındaki korelasyon katsayısı $r = 0.63$ olarak bulunmuştur. Bu sonuç diğer ülkelerde aynı kriter ile yapılmış birlikte geçerlik çalışmaları ile uyumaktadır. Beck Depresyon Envanteri puan ortalamalarının cinsiyet, yaş ve eğitim düzeylerine göre değişmediği de görülmüştür.

Hisli, (1988) Beck Depresyon Envanterinin Türk üniversite öğrencileri üzerinde geçerlik çalışması da yapmıştır. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesinin çeşitli

bölümlerinde okuyan 17–23 yaşları arasında 259 öğrenciye Beck Depresyon Envanteri ve MMPI-Dölçeğini uygulamıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda iki ölçek arası korelasyon katsayısı $r = 0.50$ çıkmıştır. Bu sonucunda yurtdışında aynı kriter ile yapılmış birlikte geçerlik çalışmaları ile uyduğu görülmüştür. Bu çalışmada envanterin bulunan faktör yapısının da, Batı üniversite öğrencileriyle yapılmış çalışmalarda elde edilen faktör yapısına benzediği bulunmuştur.

Beck Depresyon Envanterinin Türkiye’de güvenilirlik çalışmaları Tegin ve Hisli tarafından yapılmıştır. Tegin, envanterin 30 hasta ve 40 normal öğrenci üzerinde yarıya bölme yöntemiyle yaptığı güvenilirlik çalışmasında korelasyon katsayılarını hastalarda $r = 0.61$, normal öğrencilerde $r = 0.78$ olarak, 40 normal öğrenci üzerinde test-retest yöntemi ile de korelasyon katsayısını $r = 0.65$ bulmuştur. Hisli, envanterin 259 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında güvenilirlik katsayılarını madde analizi yöntemi ile $r = 0.80$, yarıya bölme yöntemi ile de $r = 0.74$ olarak bulmuştur. (Hisli, 1989) Gerek yurtdışında gerekse Türkiye’de yapılmış olan araştırma sonuçları Beck Depresyon Envanterinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

3.5.3.2 Beck Depresyon Envanterinin Puanlaması Ve Yorumlanması

Beck Depresyon Envanterinde bulunan 21 maddenin her biri 0,1,2,3 ile numaralanmış dört cümleyi içermektedir. “0” numaralı cümle, o maddede belirtilen depresif belirtilerin olmadığını gösterecek şekilde, diğer numaralarla başlayan cümleler ise o belirtinin gittikçe daha yoğun yaşandığını gösterecek şekilde yazılmıştır.

Envanterden alınabilecek toplam puan 0-63 arasındadır. Ölçek, depresyonda görülen duygusal, somatik, bilişsel ve motivasyona dayalı belirtileri ölçen, belli bir kurama dayalı olmayıp, klinik gözlemlerden elde edilen veriler üzerine oluşturulmuştur. Ölçek 21 maddeden oluşmaktadır. Her bir madde de dört seçenek bulunmaktadır.

15 yaşın üzerinde ergen ve yetişkinlere uygulanabilen ölçek 21 belirti kategorisinden oluşmaktadır: Duygudurum, Kötümserlik, Başarısızlık Duygusu,

Suçluluk Duygusu, Cezalandırılma Duygusu, Kendinden Nefret Etme, Kendini Suçlama, Kendini Cezalandırma Arzusu, Ağlama Nöbetleri, Sinirlilik, Sosyal İçedönüklük, Kararsızlık, Bedensel İmge, Çalışabilirliğin Ketlenmesi, Uyku Bozuklukları, Yorgunluk-Bitkinlik, İştahın Azalması, Kilo Kaybı, Somatik Yakınmalar, Cinsel Dürtü Kaybı.

Kişiden uygulama günü dahil olmak üzere, geçirilen son bir hafta içinde, kişinin kendini nasıl hissettiğini en iyi ifade eden cümleyi seçerek işaretlemesi istenmektedir. Her madde 0-3 arasında puan alır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 63'tür ve puanın yükselmesi depresyon şiddetinin ya da düzeyinin yüksekliğini gösterir.

BDÖ, ilk olarak 1980'de B.Tegin tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek ise, N.Hisli (1988) tarafından geçerlik-güvenirlik çalışmaları yapılarak Türkçe'ye uyarlanan 1978 formudur. Ölçeğin güvenilirliği (yarıya bölme güvenilirliği) 0,74, geçerliği (ölçüt bağımlı geçerlik) 0,63 olarak bulunmuştur.

Hisli'nin (1988) poliklinik hastalarıyla yaptığı geçerlik-güvenirlik çalışmasında BDE'nin kesme noktası da incelenmiş, 17 ve üstündeki BDE puanlarının, tedavi gerektirebilecek depresyonu %90 üzerinde bir doğrulukla ayırt edebildiği görülmüştür.

Beck Depresyon Envanterinin norm çalışmalarında depresyonun varlığı için kesme noktasının 17 puan olduğu ve bundan dolayı bu çalışmada depresyonun varlığı açısından 17 ve yukarısı puanlar dikkate alınmıştır.

Farklı zamanlarda yapılacak ölçümlerde farklı sonuçlar almak mümkündür. Örneğin sınav haftalarında vb. beck depresyon envanteri depresif belirtileri ve kişinin o andaki depresif duygulanım durumunu ölçtüğü ve depresif belirtilerde özellikle hafif ve orta derecelerde geçici olabilecekleri için %35 lik bu artı eksi yönlerde değişebilirliği olan bir oran olarak değerlendirilmelidir. Bu çalışmada 0-9 arası puanlar depresyonsuz, 10-15 arası hafif düzeyde, 16-23 arası orta düzeyde , 24-63 arası ciddi derecede depresyonu göstermektedir.

3.5.4 Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE)

3.5.4.1 Kaynak: Brennan, K. A., Clark, C. L., & Shaver, P.R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview. In J. A. Simpson and W. S. Rholes (Eds.), *Attachment theory and close relationships* (pp. 46-76). New York: Guilford Press.

3.5.4.2 Türkçe'ye Uyarlayan: Sümer, N. (2006). Yetişkin bağlanma ölçeklerinin kategoriler ve boyutlar düzeyinde karşılaştırılması [Categorical and Dimensional Comparison of the Adult Attachment Measures]. *Türk Psikoloji Dergisi [Turkish Journal of Psychology]*, 21, 1-22.

3.5.4.3 Ölçek Maddeleri:

Ölçek 36 maddeden oluşmakta ve likert tipindedir.

3.5.4.4. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) : Bu ölçek Brennan ve ark.(1998) tarafından yetişkinlikteki bağlanma örüntüsünü ölçmek için geliştirilmiştir. Özgün adı “Experiences in Close Relationships” dir.

Yetişkinlikte romantik ilişkilerdeki bağlanmayı ölçmekte kullanılan 60 ölçeğin faktör analizine tabi tutulması sonucu elde edilmiştir. Analiz sonucunda ilişkilerde kaygı ve kaçınmayı yansıtan iki boyut elde edilmiştir. En yüksek faktör yüküne sahip 18'er maddenin seçimiyle toplam 36 maddelik bir ölçek elde edilmiştir. Katılımcılar hem bu iki boyut üzerinden değerlendirilebilmekte hem de bu boyutlardan aldıkları puanlar kullanılarak Bartholomew ve Horowitz'in (1991) önerdiği DBM ile uygunluk gösteren dört kategoriden biri içerisinde sınıflandırılabilir. Buna göre düşük kaygı düşük kaçınma puanı güvenli bağlanmayı, yüksek kaygı düşük kaçınma saplantılı, düşük kaygı yüksek kaçınma kayıtsız bağlanmayı, yüksek kaygı yüksek kaçınma korkulu bağlanma stilini temsil etmektedir.

YİYE, Sümer ve Güngör (2000) tarafından Türk üniversiteli öğrencileri örnekleme üzerinde gerçekleştirilen bir çalışmada kullanılmış, faktör örüntüsü ve DBM ile ilişkiler açısından önerilen doğrultuda bulgular elde edilmiştir. Bu ölçeğin

iç tutarlılığı kaçınma için 0,81, kaygı için 0,84 olarak yüksek bulunmuştur. Değerlendirme yapılırken her iki boyuttan görece düşük puan alanlar güvenli; her iki boyuttan da yüksek puan alanlar korkulu bağlanma stiline sahip olarak sınıflandırılmışlardır. Düşük kaçınmaya yüksek düzeyde kaygının eşlik ettiği katılımcılar saplantılı; kaçınmaya düşük düzeyde kaygının eşlik ettiği kişiler de kayıtsız bağlanma stili içerisinde ele alınmışlardır.

3.5.4.5. Maddelerin Puanlandırılması:

Ters yüklü maddeler 3., 15., 19., 22., 25., 27., 29., 31., 33. ve 35. maddelerdir. Kaçınma skorunu hesaplamak için tek sayılı maddelerin ortalamaları alınırken kaygı skorunu hesaplamak için çift sayılı maddelerin ortalamaları alınmaktadır.

3.6. Veri Toplama Süreci

Araştırma kapsamına alınan örneklem içinde gönüllük esasına dayanarak katılımcılardan Yetişkin Yaşantılar Envanteri, Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve bilgi formunu her bir katılımcı için tek oturumda uygulanmıştır. Uygulamadan önce araştırmacı katılımcılara araştırmanın amacı ve ölçme araçlarının yanıtlanması konusunda bilgi verilmiştir.

3.7. Verilerin Çözümlemesi (Veri Çözümleme Teknikleri)

Araştırmada amaçlar doğrultusunda elde edilen verilerle ilgili olarak şu analizler yapılmıştır:

Öğrencilerin Depresyon Düzeyini yordayan değişkenleri belirlemek amacıyla regresyon analizi kullanılacaktır. Hiyerarşik Regresyon Analizi Yöntemi kullanılmıştır.

Örselenme yaşantılarının kişisel özelliklere göre farklılaşma durumunu belirlemek amacıyla t-testi ve varyans analizi kullanılmıştır.

Örselenme yaşantıları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizleri için SPSS paket programının 16.0 versiyonu kullanılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin depresyon düzeylerini yordayan değişkenlerin tespiti amacıyla da aşamalı doğrusal çoklu regresyon analizi yapılmıştır.

Aşamalı doğrusal çoklu regresyon analizi tablolarında:

B: Diğer bağımlı değişkenler aynı kaldığında her bir bağımsız değişkenin bağımlı değişkene etkisini gösteren regresyon katsayısını,

R: Yordayıcı değişken puanları ile çoklu doğrusal regresyon eşitliğinden yordanan puanlar arasındaki ilişkiyi gösteren çoklu korelasyon katsayısını,

R²: Bağımlı değişkenin yordayıcı değişkenlerce açıklanma yüzdesini gösteren çoklu belirtme katsayısını,

F: Her bir model için F değerini ve

P: Anlamlılık düzeyini ifade etmektedir.(Karasar, 2009)

BÖLÜM 4

BULGULAR ve YORUM

4.1 Bulgular ve Yorum

Bu bölümde Üniversite öğrencilerine uygulanan Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri, Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği ve Beck Depresyon Envanteri'nden elde edilen veriler araştırmanın amaçları doğrultusunda analiz edilmiş ve sonuçlar;

1. Üniversite Öğrencilerinin Depresyon Düzeyi ile Bağlanma Stilleri Arasında İlişki Var Mıdır?

Tablo 21- Depresyon düzeyleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişki

r	Sig. (2-tailed)	N
,199	,007	180

p<0.01

Araştırma örneklemindeki öğrencilerin depresyon düzeyleri ile bağlanma stilleri arasında pozitif (.01) ve anlamlı yönde (p<0.01) bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre öğrencilerin depresyon düzeyleri arttıkça bağlanma stilleri (kaçınma ve kaygı) durumları artmaktadır.

Tablo 22-Depresyon düzeyleri ile bağlanma(kaçınma) arasındaki ilişki

---

r	Sig. (2-tailed)	N
,209	,005	180

---

p<0.01

Araştırma örneklemindeki öğrencilerin depresyon düzeyleri arttıkça kaçınma puanları artmaktadır. Aralarında pozitif (.01) bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Tablo 23- Depresyon düzeyleri ile Bağlanma(kaygı) durumu arasındaki ilişki

---

r	Sig. (2-tailed)	N
,380	,000	180

---

p<0.01

Araştırma örneklemindeki öğrencilerin depresyon düzeyleri ile kaygı durumu arasında pozitif (.00) bir ilişki olduğu saptanmıştır.

2. Üniversite Öğrencilerinin Depresyon Düzeyi İle Örselenmişlik Arasında Anlamli Bir İlişki Var Mıdır?

Depresyon düzeyleri ile genel örselenmişlik arasında anlamli düzeyde bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

3. Üniversite Öğrencilerinin Örselenmişlik Düzeylerine Gore Güvenli Bağlanma Stili Farklılaşmakta Mıdır?

Üniversite öğrencilerinin örselenmişlik düzeylerine gore güvenli bağlanma stillerinin anlamli bir düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır.

4. Üniversite Öğrencilerinin Örselenmişlik Düzeylerine Gore Saplantılı Bağlanma Stili Farklılaşmakta Mıdır?

Üniversite öğrencilerinin örselenmişlik düzeylerine gore saplantılı bağlanma stillerinin anlamli bir düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır.

5. Üniversite Öğrencilerinin Örselenmişlik Düzeylerine Gore Kayıtsız Bağlanma Stili Farklılaşmakta Mıdır?

Üniversite öğrencilerinin örselenmişlik düzeylerine gore kayıtsız bağlanma stillerinin anlamli bir düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır.

6. Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Kötüye Kullanım Ve Duygusal İhmal Düzeylerine Gore Bağlanma Stilleri Farklılaşmakta Mıdır?

Üniversite öğrencilerinin duygusal kötüye kullanım ve duygusal ihmal düzeylerine gore bağlanma stillerinin anlamli bir düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır.

7. Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Kötüye Kullanım Düzeylerine Gore Bağlanma Stilleri Farklılaşmakta Mıdır?

Tablo 24- Bağlanma stilleri ile fiziksel kötüye kullanım düzeyleri arasındaki farklılaşma

	N	Ortalama	Std. Sapma
Fiz.KK. Var	10	4,00	,000
Fiz. KK. Yok	170	2,72	1,067

Tablo 25- Bağlanma stilleri ile fiziksel kötüye kullanım arasındaki ilişki

F	sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ort. Farkı	SE
30,756	,000	3,790	178	,000	1,282	,338

$p < 0.01$

Araştırma örneklemindeki öğrencilerin bağlanma stilleri ile fiziksel kötüye kullanım düzeyleri arasında pozitif (.00) bir ilişki olduğu saptanmıştır.

8. Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Kötüye Kullanım Düzeylerine Göre Bağlanma Stilleri Farklılaşmakta Mıdır?

Üniversite öğrencilerinin cinsel kötüye kullanım ve düzeylerine göre bağlanma stillerinin anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır.

9. Üniversite Öğrencilerinin Korkulu Bağlanma Stili Ile Örselenmişlik Arasında Anlamli Bir İlişki Var Mıdır?

Araştırma örneklemindeki öğrencilerin korkulu bağlanma stili ile örselenmişlik düzeylerinin anlamli bir düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır.

10. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Depresyon Düzeyi, Bağlanma Stilleri Ve Örselenmişlik Düzeyleri Arasında Anlamli Bir Farklılık Var Mıdır?

Tablo 26- Bağlanma stilleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki

---

Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	SE
K	95	3,11	,951	,098
E	85	2,44	1,107	,120

$p < 0.01$

Araştırma örneklemindeki öğrencilerin bağlanma stilleri ile cinsiyetleri arasında pozitif (.00) bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Cinsiyetlere göre araştırma örneklemindeki öğrencilerin depresyon düzeyleri arasında anlamli bir farklılık saptanmamıştır.

Cinsiyetlere göre, araştırma örneklemindeki öğrencilerin örselenmişlik düzeyleri arasında anlamli bir farklılık saptanmamıştır. Ancak örselenmenin alt boyutlarına

bakıldığında duygusal ve fiziksel örselenmeyle de farklılık göstermezken fiziksel kötüye kullanım arasında aşağıda da görüldüğü gibi (.00) anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır

Tablo 27- Cinsiyetlere göre duygusal örselenmeyle farklılık

Örselenme	Cinsiyet	N	Ort.	Std.S	SE
Fiziksel	K	95	1,8947	,30852	,03165
	E	85	2,0000	,00000	,00000

Tablo 28- Cinsiyetlere göre fiziksel örselenmeyle farklılık

Örselenme	Cinsiyet	N	Ort.	Std.S	SE
Duygusal	K	95	2,0632	,50129	,05143
	E	85	2,0723	,46284	.05080

Tablo 29- Cinsiyetlere göre cinsel örselenmeyle farklılık

Örselenme	Cinsiyet	N	Ort.	Std.S	SE
Cinsel	K	95	1,3059	,65508	,06184
	E	85	1,3059	,65508	,07105

p<0.01

11. Üniversite Öğrencilerinin Ekonomik Düzeylerine Göre Depresyon Düzeyi, Bağlanma Stilleri Ve Örselenmişlik Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Var Mıdır?

Örnekleme grubunun çoğunluğu orta ekonomik düzeyde olduğunu belirttiği için farklılığa bakılamamıştır.

12. Üniversite Öğrencilerinin Anne Eğitim Düzeylerinin Depresyon Düzeyi, Bağlanma Stilleri Ve Örselenmişlik Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Var Mıdır?

Tablo 30- Bağlanma ile anne eğitim düzeyi

sig.	Kareleri .	Topl.	df	Karelerin Ort.	F
Gruplar arası	13,935	3	4,645	4,213	.007
Grup içi	194,043	176	1,103		
Toplam	17425,800	179			

p<0.01

Üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeyleri bağlanma stilleri arasında (.00) anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeyleri ile depresyon ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

13. Üniversite Öğrencilerinin Baba Eğitim Düzeyleri Ile Depresyon Düzeyi, Bağlanma Stilleri Ve Örselenmişlik Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Var Mıdır?

Üniversite öğrencilerinin baba eğitim düzeyleri ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

13. Üniversite Öğrencilerinin Anne Babadan Ayrı Kalma Durumu Ile Depresyon Düzeyi, Bağlanma Stilleri Ve Örselenmişlik Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Var Mıdır?

Tablo 31- Bağlanma stilleri ile fiziksel örselenme arasındaki ilişki

Örselenme	Ayrı	N	Ort.	Std. S.	SE
	Kalma				
Fiziksel	Var	100	1,9800	,14071	,01407
	Yok	80	1,9000	,30189	,03375

Tablo 32- Bağlanma stilleri ile duygusal örselenme arasındaki ilişki

Örselenme	Ayrı	N	Ort.	Std. S.	SE
	Kalma				
Duygusal	Var	99	2,1717	,37905	,03810
	Yok	79	1,9367	,56254	,06329

p<0.01

Üniversite öğrencilerinin anne babadan ayrı kalma durumu ile örselenmişlik düzeylerinden fiziksel kötüye kullanım(.02) ve duygusal kötüye kullanım (.03) arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Cinsel kötüye kullanım ile arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır

Üniversite öğrencilerinin anne babadan ayrı kalma durumu ile bağlanma ve depresyon arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

15. Üniversite Öğrencilerinin Anne Babadan Ayrı Kalma Nedeni Ile Depresyon Düzeyi, Bağlanma Stilleri Ve Örselenmişlik Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Var Mıdır?

Ayrı kalma nedenleri grubun benzerlik gösterdiği için farklılaşmaya bakılamamıştır.

16. Üniversite Öğrencilerinin Anne Babadan Ayrı Kalma Süresi Ile Depresyon Düzeyi, Bağlanma Stilleri Ve Örselenmişlik Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Var Mıdır?

Tablo 33- Anne babadan ayrı kalma süresi ile Örselenme Cinsel Kötüye Kullanım arasındaki İlişki

	Ayrı Kalma	N	Ort.	Std. S.	SE
Cinsel K.K.	Var	100	1,3400	,61095	,06831
	Yok	80	1,2625	,61095	,06831

Tablo 34- Anne babadan ayrı kalma süresi ile depresyon arasındaki ilişki

	Ayrı Kalma	N	Ort.	Std. S.	SE
	Var	100	12,67	9,836	,984
Depresyon	Yok	80	11,84	9,947	1,112

Anne babadan ayrı kalma süresi ile cinsel kötüye kullanım (.00) ve depresyon(.00) arasında anlamlı bir farklılaşma vardır.

Fiziksel ve cinsel örselenme düzeyi ve bağlanma ile ayrı kalma süresi arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

17. Üniversite Öğrencilerinin Ailenin Tutum Biçimleri İle Depresyon Düzeyi, Bağlanma Stilleri Ve Örselenmişlik Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Var Mıdır?

Tablo 35- Aile tutum biçimleri ile örselenme arasındaki ilişki

---

Örselenme	Tutum	N	Ort.	Std. S.	SE
	Demokratik	1	2,0000		
	Otokratik	94	2,0213	,29251	,03017
	Koruyucu	10	2,7000	,48305	,15275
	Mükemml.	65	2,0462	,37210	,04615
	İlgisiz	6	2,6667	,51640	,21082
	Diğer	2	3,0000	,00000	,00000
	Toplam	178	2,1011	,39901	,02991

Tablo 36- Aile tutum biçimleri ile duygusal örselenme arasındaki ilişki

Örselenme	Tutum	N	Ort.	Std. S.	SE
Duygusal	Demokratik	1	2,0000		
	Otokratik	94	1,9362	,40979	,04227
	Koruyucu	10	2,3000	,67495	,21344
	Mükemml.	65	2,1385	,46358	,05750
	İlgisiz	6	2,6667	,51640	,21082
	Diğer	2	3,0000	,00000	,00000
	Toplam	178	2,0674	,48241	,03616

Tablo 37- Aile tutum biçimleri ile cinsel örselenme arasındaki ilişki

Örselenme	Tutum	N	Ort.	Std. S.	SE
Cinsel	Demokratik	1	1,0000		
	Otokratik	96	1,2500	,56195	,05735
	Koruyucu	10	2,4000	,96609	,30551
	Mükemml.	65	1,2615	,53843	,06678
	İlgisiz	6	1,0000	,00000	,00000
	Diğer	2	1,0000	,00000	,00000
	Toplam	180	1,3056	,62622	,04668

Tablo 38- Aile tutum biçimleri ile depresyon arasındaki ilişki

Depresyon	Tutum	N	Ort.	Std. S.	SE
	Demokratik	1	16,00		
	Otokratik	96	11,62	10,502	1,072
	Koruyucu	10	22,90	16,475	5,210
	Mükemml.	65	12,08	6,918	,858
	İlgisiz	6	8,67	5,164	2,108
	Diğer	2	8,00	2,828	2,000
	Toplam	180	12,30	9,867	,735

$p < 0.01$

Üniversite öğrencilerinin aile tutum biçimleri ile depresyon düzeyleri (.01), Örselenmişlikleri (.00), duygusal kötüye kullanım ve duygusal ihmal düzeyleri(.00) ve cinsel kötüye kullanım düzeyleri (.00) arasında anlamlı bir farklılaşma saptanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin aile tutum biçimleri ile fiziksel kötüye kullanım düzeyleri ve bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

18.Üniversite Öğrencilerinin Kardeş Sayısı Ile Depresyon Düzeyi, Bağlanma Stilleri Ve Örselenmişlik Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Var Mıdır?

Tablo 39- Kardeş Sayısı Ile Örselenmişlik Düzeyleri Arasındaki Farklılık

	Kardeş S.	N	Ort.	Std. S.	SE
Örselenme	Tek Ç.	28	1,9643	,33134	,06262
	2	89	2,0337	,31800	,03371
	3	24	2,3333	,48154	,09829
	4	12	2,2500	,45227	,13056
	5 ve f.	25	2,2000	,50000	,10000
	Toplam	178	2,1011	,39901	,02991

Tablo 40- Kardeş Sayısı İle Fiziksel Örselenmişlik Düzeyleri Arasındaki Farklılık

	Kardeş S.	N	Ort.	Std. S.	SE
Örselenme					
Fiziksel	Tek Ç.	28	2,0000	,00000	,00000
	2	91	1,8901	,31449	,03297
	3	24	2,0000	,00000	,00000
	4	12	2,0000	,00000	,00000
	5 ve f.	25	2,0000	,00000	,00000
	Toplam	180	1,9444	,22970	,01712

Tablo 41- Kardeş Sayısı İle Duygusal Örselenmişlik Düzeyleri Arasındaki Farklılık

		Kardeş S.	N	Ort.	Std. S.	SE
Örselenme						
Duygusal	Tek Ç.	26		2,0385	,52769	,10349
	2	91		1,9451	,43109	,04519
	3	24		2,2917	,55003	,11228
	4	12		2,2500	,45227	,13056
	5 ve f.	25		2,2400	,43589	,08718
	Toplam	178		2,0674	,48241	,03616

Tablo 42- Kardeş Sayısı Ile Bağlanma Arasındaki Farklılık

	Kardeş S.	N	Ort.	Std. S.	SE
Bağlanma					
Bağlanma	Tek Ç.	28	1,79	,917	,173
	2	91	2,90	1,055	,111
	3	24	3,54	,721	,147
	4	12	3,00	1,044	,302
	5 ve f.	25	2,68	,852	,170
	Toplam	180	2,79	1,078	,080

p<0.01

Üniversite öğrencilerinin kardeş sayısı ile bağlanma stilleri(.00),örselenmişlik düzeyleri(.00), fiziksel kötüye kullanım(.03) ve duygusal kötüye kullanım ve duygusal ihmal(.00) arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Cinsel kötüye kullanım ve depresyon düzeyleri ile kardeş sayıları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

19. Üniversite Öğrencilerinin Anne Sütü Alıp Almama Durumu Ile Depresyon Düzeyi, Bağlanma Stilleri Ve Örselenmişlik Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Var Mıdır?

Örneklem grubundaki öğrencilerin büyük çoğunluğu anne sütü aldığı için alıp almama durumu karşılaştırılamamıştır.

20. Üniversite Öğrencilerinin Anne Sütü Alma Süresi İle Depresyon Düzeyi, Bağlanma Stilleri Ve Örselenmişlik Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Var Mıdır?

Tablo 43- Anne Sütü Alma Süresi İle Örselenmişlik Düzeyleri Arasındaki Farklılık

---

	Kareleri . Topl.	df	Karelerin Ort.	F	sig.
Örselenmişlik					
Gruplar arası	2,934	3	,978	6,740	,000
Grup içi	25,246	174	,145		
Toplam	28,180	177			

Tablo 44- Anne Sütü Alma Süresi Ile Fiziksel Örselenmişlik Arasındaki Farklılık

---

	.Kareleri . Topl.	df	Karelerin Ort.	F	sig.
Gruplar arası	1,667	3	,556	12,571	,000
Grup içi	7,778	176	,044		
Toplam	9,444	179			

Tablo 45- Anne Sütü Alma Süresi Ile Duygusal Örselenmişlik Arasındaki Farklılık

---

	Kareleri . Topl.	df	Karelerin Ort.	F	sig.
Gruplar arası	3,133	3	1,044	4,774	,003
Grup içi	38,058	174	,219		
Toplam	41,191	177			

Tablo 46- Anne Sütü Alma Süresi Ile Cinsel Örselenmişlik Arasındaki Farklılık

	Kareleri . Topl.	df	Karelerin Ort.	F	sig.
Gruplar arası	10,244	3	3,415	10,024	,000
Grup içi	59,951	176	,341		
Toplam	70,194	179			

Tablo 47- Anne Sütü Alma Süresi Ile Bağlanma Arasındaki Farklılık

	Kareleri . Topl.	df	Karelerin Ort.	F	sig.
Gruplar arası	854,814	3	284,938	3,026	,031
Grup içi	16570,986	176	94,153		
Toplam	17425,800	179			

p<0.01

Üniversite öğrencilerinin anne sütü alma süresi ile depresyon düzeyi(.01), bağlanma stilleri(.03) ve örselenmişlik düzeyleri(.00), fiziksel kötüye kullanım(.00),

duygusal kötüye kullanım(.00), cinsel kötüye kullanım(.00) arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

21. Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel-Kronik Hastalık Öyküsü Olup Olmama İle Depresyon Düzeyi, Bağlanma Stilleri Ve Örselenmişlik Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Var Mıdır?

Tablo 48- Fiziksel-Kronik Hastalık Öyküsü Olup Olmama Durumu(%)

Fiziksel-Kronik Hastalık Öykü	N	%
Var	12	6,67
Yok	168	93,33
Toplam	180	100

Örneklem grubunun %93.3 çoğunluğu fiziksel-kronik hastalık öyküsü bulunmadığını belirttiği için depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakılamamıştır.

BÖLÜM 5

TARTIŞMA

5.1. Tartışma

Araştırmada yanıt aranan ilk soru üniversite öğrencilerinin depresyon düzeyi ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığıdır. Bulgular bölümü tablo 1, 2 ve 3’de sunulmuş olan verilere bakıldığında (.01), bağlanma(kaçınma durumu ile (.01) ve bağlanma (kaygı durumu ile (.00) düzeyinde yüksek ve anlamlı bir ilişki olduğu dikkati çekmektedir.

Bu araştırma sonucu Bakımverenlerin fizikselden çok duygusal ulaşılabilirliğinin ergenlikteki güvenli bağlanmayı artırıp desteklediği, erişkinlerdeki güvensiz bağlanma stillerinin de yüksek depresyon düzeyleriyle ilişkili olduğu bulunulan Yüksel, 2006 çalışmasıyla tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın yanıt aradığı ikinci soru ise üniversite öğrencilerinin depresyon düzeyi ile örselenmişlik arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığıdır. Bulgular bölümü tablo 4’ e bakıldığında anlamlı düzeyde bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

Araştırmada yanıt aranan üçüncü, dördüncü ve beşinci sorular hatırlanacağı üzere üniversite öğrencilerinin güvenli, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stilleri ile örselenmişlik arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığıdır. Araştırma sonucunda güvenli, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stilleri ile örselenmişlik arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

Bağlanma aynı zamanda ergenlik depresyonu ve özkıyım ile yakın ilişkilidir. Yapılan bir çalışmada depresyonu olan ergenlerin anlamlı derecede daha güvensiz ebeveyn bağlanması gösterdikleri bulunmuştur (Armsden ve ark.1990). De Jong (1992) özkıyım öyküsü bulunan depresyonu olan ergen öğrencilerle yaptığı çalışmasında, bu ergenlerin daha az güvenli bağlanma gösterdiklerini ve aynı ergenlerin en düşük düzeyde bireyleşme gösterdiklerini tespit ettiği çalışmalarla yapılan bu araştırma tutarlı değildir.

Araştırmada yanıt aranan altıncı, yedinci ve sekizinci sorular ise bağlanma stilleri ile duygusal kötüye kullanım ve duygusal ihmal, fiziksel kötüye kullanım ve cinsel kötüye kullanım arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığıdır. duygusal kötüye kullanım ve duygusal ihmal düzeylerine göre bağlanma stillerinin anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır.

Araştırma örneklemindeki öğrencilerin bağlanma stilleri ile fiziksel kötüye kullanım düzeyleri arasında pozitif (.00) bir ilişki olduğu saptanmıştır. Çocukluk dönemi örselenmelerinin bağlanmaya etkisinin araştırıldığı bu çalışmada ulaşılan bu sonucun çocuğun fiziksel örselenmeyi daha somut olarak algılayabildiği ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin cinsel kötüye kullanım ve düzeylerine göre bağlanma stillerinin anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır. Zuravin ve Fontanella (1999) tarafından cinsel istismara uğrayan kadınlar üzerinde yapılan bir araştırmada cinsel istismara uğrayanlarda depresyon oranının anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucu ile uyum göstermemektedir

Araştırmada yanıt aranan dokuzuncu soru ise hatırlanacağı üzere üniversite öğrencilerinin korkulu bağlanma stili ile örselenmişlik arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığıdır. Araştırma sonucunda aralarında anlamlı (.00) bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın yanıt aradığı onuncu soru ise üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre

depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığıdır. Araştırma sonucunda bulgular bölümünde görüldüğü gibi öğrencilerin cinsiyetlerine göre bağlanma stillerinin anlamlı düzeyde, kadınların bağlanma stilleri ($x= 3.11$) erkekler ($x= 2.44$) göre daha yüksektir. Araştırma sonucunda aralarında anlamlı (.00) bir ilişki olduğu saptanmıştır.. Literatürde genel olarak kadınların erkeklerden daha fazla istismar edildiğini belirten bulgulara (Topbaş 2004; Keskin ve Çam 2005; Machado ve diğerleri 2007, Beyazova ve Şahin 2007) rastlanmaktadır. Bu araştırmaya benzer olarak erkek üniversite öğrencilerinin

üç tür kötüye kullanımda kız öğrencilerden fazla olduğu (Arslan ve Alparslan 1999) görülmüştür. Ayrıca çocukluk çağı örselenme yaşantılarını üniversite örnekleminde inceleyen benzer bir araştırmada cinsiyetler arasında örselenme yaşantıları açısından fark bulunamamıştır (Bostancı ve diğerleri 2006). Cinsel istismarın özellikle kızlarda daha fazla olduğu (Keskin ve Çam 2005) yönünde bulgular vardır.

Araştırmanın yanıt aradığı onbirinci soru ise üniversite öğrencilerinin ekonomik düzeylerine göre depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığıdır. Örneklem grubunun çoğunluğu orta ekonomik düzeyde olduğunu belirttiği için farklılığa bakılamamıştır. Gökçakan(1997)'in, çalışmasında depresyonun en çok düşük sosyoekonomik düzeyli öğrencilerde, onu takiben ortanın üstü sosyoekonomik düzeyli öğrencilerde, en az da orta sosyoekonomik düzeyli öğrencilerde görüldüğü ortaya çıkmıştır. Köknel(1989)' e göre sosyoekonomik yetersizlik bir kişi için zamanın en büyük problemlerden biridir. Parasal problemlerin kişinin tüm işlevselliğini olumsuz olarak etkileyici gerçeğini gözardı etmemek gerekir. Depresyonda ortaya çıkan duygulardan biri olan utancın temelinde kişinin arzu ettiği standartlara göre yaşamaması yatmaktadır. Araştırmalar, uzun süreli düşük ekonomik durumun önemli bir depresyon ve stres etkeni olduğunu ortaya çıkarmıştır. Özgüven(1990) de üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı bir araştırmada, öğrencilerden yaklaşık yarısının ekonomik durumunu bir stres kaynağı olarak gördüklerini belirtmiş ve ekonomik durumun üniversite eğitimindeki önemini vurgulamıştır. Cui ve Vaillant (1997)'a göre, stress ve depresyon arasındaki ilişki etkileşimsel ve çift yönlüdür. Ergenlerle yapılan çalışmalarda depresif semptomlardaki artışların daha sonradan negatif olayların sayısındaki artışlara yol açtığı; yetişkinler ve ergenlerle yapılan çalışmalarda da depresif bireylerin bağımsız negative olaylardan çok, bağımlı olayları yaşadıkları bulunmuştur. Ayrıca sosyo-ekonomik düzey açısından düşük düzeyde olan bireylerin kişilerarası negatif yaşam olayları yaşayarak depresyona girme ihtimallerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Araştırmanın yanıt aradığı on iki ve on üçüncü sorular ise hatırlanacağı üzere anne ve baba eğitim düzeylerinin depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığıdır. Üniversite

öğrencilerinin baba eğitim düzeyleri ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Anne eğitim düzeyleri ile depresyon düzeyi, örselenmişlik ilişkisi saptanmazken bağlanma stilleri ile arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın yanıt aradığı on dördüncü, on beşinci ve on altıncı sorular ise anne babadan ayrı kalma durumu ve anne babadan ayrı kalma nedeni ve anne babadan ayrı kalma süresi ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığıdır. Üniversite öğrencilerinin anne babadan ayrı kalma durumu ile örselenmişlik düzeylerinden fiziksel kötüye kullanım(.02) ve duygusal kötüye kullanım (.03) arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Ayrı kalma durumunun çocuk için duygusal olarak sarsıcı olduğu birçok kaynakta belirtilmektedir. Cinsel kötüye kullanım ile arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır

Üniversite öğrencilerinin anne babadan ayrı kalma durumu ile bağlanma ve depresyon arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Ayrı kalma nedenleri grubun benzerlik gösterdiği için farklılaşmaya bakılamamıştır.

Anne babadan ayrı kalma süresi ile cinsel kötüye kullanım (.00) ve depresyon(.00) arasında anlamlı bir farklılaşma vardır. Fiziksel ve cinsel örselenme düzeyi ve bağlanma ile ayrı kalma süresi arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Araştırmanın yanıt aradığı on yedinci soru ise hatırlanacağı üzere üniversite öğrencilerinin ailenin tutum biçimleri ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığıdır. Üniversite öğrencilerinin aile tutum biçimleri ile depresyon düzeyleri (.01), Örselenmişlikleri (.00), duygusal kötüye kullanım ve duygusal ihmal düzeyleri(.00) ve cinsel kötüye kullanım düzeyleri (.00) arasında anlamlı bir farklılaşma saptanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin aile tutum biçimleri ile fiziksel kötüye kullanım düzeyleri ve bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Bekiroğlu(1996) araştırmasında, bağlanma tarzları ile aile ortamı, kaygı ve depresyon arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Örnekleme oluşturan 81 üniversite öğrencisinin bağlanma stilleri, Yetişkin Bağlanma Ölçeği; aile ortamını algılama algılama şekilleri, Aile Ortamı Envanteri; kaygı seviyeleri, Süreksiz Durumluk/ Sürekli Kaygı Ölçeği ve depresyon seviyeleri, Beck Depresyon Envanteri kullanılarak ölçülmüştür. Araştırmaya katılan öğrenciler bağlanma tarzı açısından, güvenli ve güvensiz olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu iki grup arasında kaygı ve depresyon puanlarında anlamlı farklar olduğu gözlenmiştir. Güvensiz olarak sınıflandırılmış grubun her iki puanı da daha yüksek çıkmıştır. Ayrıca aile içinde algılanan birliktelik/paylaşım açısından güvenli olarak tanımlanan grup diğer gruba göre daha yüksek bir ortalama puan, aile içinde algılanan kontrol açısından ise, daha düşük bir ortalama puan almışlardır

Araştırmanın yanıt aradığı on sekizinci ve on dokuzuncu soruları ise üniversite öğrencilerinin kardeş sayısı ve kaçınıcı çocuk olduğu ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığıdır. Bilgi formunda on dokuzuncu soru yanlış düzenlendiği için değerlendirmeye alınmamıştır. Üniversite öğrencilerinin kardeş sayısı ile bağlanma stilleri(.00),örselenmişlik düzeyleri(.00), fiziksel kötüye kullanım(.03) ve duygusal kötüye kullanım ve duygusal ihmal(.00) arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Cinsel kötüye kullanım ve depresyon düzeyleri ile kardeş sayıları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Aslan ve Alparslan tarafından (1999) “Büyük Çocuk Psikolojik Doğum Sırası” ve “Küçük Çocuk Psikolojik Doğum Sırası” ile tüm örselenme türleri (duygusal kötüye kullanım ve ihmal, fiziksel, cinsel) arasında negatif ve anlamlı; “Ortanca Çocuk Psikolojik Doğum Sırası” ve “Tek Çocuk Psikolojik Doğum Sırası” ile tüm örselenme türleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın yanıt aradığı yirminci ve yirmi birinci sorular ise Anne sütü alıp almama durumu ve anne sütü alma süresi ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve

örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığıdır. Araştırma grubundaki öğrencilerin büyük çoğunluğu anne sütü aldığı için alıp almama durumu karşılaştırılmamıştır. Üniversite öğrencilerinin anne sütü alma süresi ile depresyon düzeyi(.01), bağlanma stilleri(.03) ve örselenmişlik düzeyleri(.00), fiziksel kötüye kullanım(.00), duygusal kötüye kullanım(.00), cinsel kötüye kullanım(.00) arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Anne sütü ile beslenmenin anne-bebek arasındaki bağlanmanın gelişimi için oldukça önemli olduğu bilinmektedir. Anne Sütü Alma Süresi Erken Çocukluk Dönemi Psikiyatrik Sorunları İçin Özgül Bir Risk Faktörü müdür konulu çalışmasında katılımcılar anne sütü alma sürelerine göre gruplandıklarında, 2 aydan daha kısa süre ve 24 aydan daha uzun süre anne sütü alanların Çocuk Davranış Değerlendirme Ölçeği-2/3 toplam puan ve K-1/3-SDD-TR(1-3 Yaş Sosyal ve Duygusal Değerlendirme Ölçeği) psikiyatrik sorun (PS) puanlarının anlamlı olarak daha yüksek olduğu ve bu gruplarda özellikle yeme sorunlarının daha fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca, K-1/3-SDD-TR PS puanı subklinik kesme değerinden yüksek olma durumu ile ilişkili etkenleri incelemek için yapılan lojistik regresyon analizinde, anne ve babanın yaşları ve eğitim sürelerine ek olarak anne sütü alma süresinin de psikiyatrik sorun düzeyi ile anlamlı bir ilişki içinde olduğunu ortaya koymuştur ($X^2 = 26.47$, $df = 7$, $N = 337$, $p < .001$) Bu sonuçla araştırma sonucunun tutarlı olduğu söylenilebilir. “Çocukluk Yaşantılarının Bağlanma Boyutları Ve Sosyal Atom Ölçeği Değişkenleriyle İlişkileri” konulu çalışmada çocukluğunda bir yıldan az süt alanlarda ilk dairede arkadaşların yer alma oranı anlamlı düzeyde daha düşük (Pearson ki kare= 3.887 $p \leq 0.049$). Bir yıldan daha fazla süre anne sütü alanlarla bir yıldan az anne sütü alanlar arasında sosyal atom puanı açısından istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Uzun süre süt alanların sosyal atom puanları daha yüksek düzeydedir (Pearson ki kare= 4,182 $p \leq 0.02$).

Araştırmanın yanıt aradığı yirmi ikinci soru ise üniversite öğrencilerinin fiziksel-kronik hastalık öyküsü olup olmama ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığıdır. Örneklem grubunun %93.3 çoğunluğu fiziksel-kronik hastalık öyküsü bulunmadığını belirttiği için depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakılamamıştır. çeşitli

çalışmalarda Beden Dismorfik Bozukluğu (Didie ve ark. 2006), Erişkin Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (Rucklidge ve ark. 2006), şizofreni (Roy 2005, Lysaker ve ark. 2005), Borderline Kişilik Bozukluğu (Simeon ve ark. 2003), Disosiyatif Bozukluk (Diseth ve Christie 2005, Sar ve ark. 2004), Kronik Pelvik Ağrı (Spinhoven ve ark. 2004), Epilepsi ve Pseudonöbet (Akyuz ve ark. 2004), Travma Sonrası Stres Bozukluğu (Copeleand ve ark. 2007), Yeme Bozuklukları (Rayworth ve ark. 2004), Alkol ve Madde Bağımlıları (Mirsal ve ark. 2004) gibi ruhsal hastalıklar için çocukluk çağı örselenmelerinin risk faktörü olduğu saptanmıştır. Aslında çocuklukta uğranan kötü muamele ve yaşamın ilk yıllarındaki örselleyici olaylar her türlü psikopatoloji için risk oluşturmaktadır (Öztürk ve Uluşahin 2008). Bunun yanı sıra, çocuklukta kötüye kullanım ve ihmal ile koroner arter hastalıkları, hipertansiyon, diyabet ve duedonal ülser gibi organik kökenli hastalıkların da ilişkili bulunduğu bildirilmektedir (Kendall-Tackett ve Marshall 1999). Araştırmaya katılan grubun DHB, TSB, yeme bozuklukları, alkol vemadde bağımlılığı gibi başlıkları bu sorunun net olmamasından değerlendirmemiş olabileceği düşünölmektedir.

BÖLÜM ALTI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç ve Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgulara göre üniversite öğrencilerinin depresyon düzeyi ile örselenmişlik arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile fiziksel kötüye kullanım düzeyleri arasında bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin korkulu bağlanma stili ile örselenmişlik arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre bağlanma stillerinin anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır.

Anne eğitim düzeyleri ile depresyon düzeyi, örselenmişlik ilişkisi saptanmazken bağlanma stilleri ile arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin anne babadan ayrı kalma durumu ile örselenmişlik düzeylerinden fiziksel kötüye kullanım ve duygusal kötüye kullanım arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

Anne babadan ayrı kalma süresi ile cinsel kötüye kullanım ve depresyon arasında anlamlı bir farklılaşma vardır.

Üniversite öğrencilerinin ailenin tutum biçimleri ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığıdır. Üniversite öğrencilerinin aile tutum biçimleri ile depresyon düzeyleri, Örselenmişlikleri, duygusal kötüye kullanım ve duygusal ihmal düzeyleri ve cinsel kötüye kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma saptanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin kardeş sayısı ile bağlanma stilleri, örselenmişlik düzeyleri, fiziksel kötüye kullanım ve duygusal kötüye kullanım ve duygusal ihmal arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin anne sütü alma süresi ile depresyon düzeyi, bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri, fiziksel kötüye kullanım, duygusal kötüye kullanım, cinsel kötüye kullanım arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır

Araştırma sonucunda genel olarak çocukluk örselenme yaşantılarının bireyin yakın ilişkilerini önemli ölçüde etkileyebildiği söylenebilir. Sonuç olarak çocukluk örselenmelerinin önüne geçilmesinin önemli olduğu ve aile eğitimlerinin sağlıklı bireyler yetiştirmek açısından önemli olduğu görülmektedir. Anne eğitim düzeylerinin bireyin bağlanmasını etkilemesi açısından eğitimini yarıda bırakan annelerin daha sancılı bir yaşam sürdürüklerinden yola çıkarak istediği halde eğitime devam edemeyen kız çocukları sorununa bu bağlamda da vurgu yapılmasının olumlu olacağı söylenebilir. Anne sütü alma sürelerine psikolojik sağlık açısından da eğitimlerde yer verilmesi olumlu olabilecektir. Demokratik anne baba tutumlarının bireyin bağlanma ve örselenmesi üzerindeki etkisi konusunda daha ayrıntılı çalışmalar yapılması konuya dikkat çekilmesi açısından yararlı olabilecektir. Kardeş sayılarının fazla olması ve kaçınıcı çocuk olduğunun birey üzerindeki olumsuz etkileriyle ilgili anne babaların bilinçlendirilmesi konusuna dikkat çekilmelidir. Toplumsal cinsiyet rollerinin bireyleri olumsuz etkilemesiyle ilgili önleyici çalışmalar yapılması ailenin daha sağlıklı olması anlamında da katkı sağlayabilecektir.

Bu araştırma Boğaziçi Üniversitesi Hazırlık sınıfı öğrencileriyle sınırlıdır. Gelecekteki çalışmaların bu sınırlılığın da göz önünde bulundurularak, farklı üniversitelerdeki öğrenciler ve üniversite öğrencisi olmayan benzer yaş grubu olarak araştırılması yararlı olabilir.

KAYNAKLAR

Ainsworth MD (1989) Attachments beyond infancy. *Am Psychol.*, 44(4):709-16.

Akbaş, T. (2001). Kız Ve Erkek Çocuklara Yönelik Cinsel Tacizler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (7), 58-75.

Akyuz G, Kugu N, Akyuz A, Dogan O. Dissociation and childhood abuse history in epileptic and pseudoseizure patients. *Epileptic Disord.* 2004 Sep;6(3):187-92.

Armsden GC, McCouley E, Greenberg MT, Burke P, Mitchell JR (1990) Parent and peer attachment in early adolescent depression. *J Abnorm Child Psychol*, 18: 683-97.

Aslan, H.&Alparslan, N.(1999): Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeğinin Bir Üniversite Öğrencisi Örnekleminde Geçerlik. Güvenirlilik ve Faktör Yapısı. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 10(4). 275-285.

Aydın, O. “18-25 Yaş Erkeklerin Örselenme Yaşantılarının İncelenmesi”, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. Yıl: 2003, Sayı: 18, s.7-20.

Aylaz, R, Kaya, B, Dere, N, Karaca, Z, Bal, Y. (2007). “Sağlık Yüksekokulu Öğrencileri Arasındaki Depresyon Sıklığı ve İlişkili Etkenler”, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8: 46-51.

Bağlanma Konusunda Yapılan Araştırmalar
<http://www.klinikpsikiyatri.org/files/journals/1/216.pdf> 08/10/2010

Bahar, G. Savaş, H. A. Bahar, A. “Çocuk İstismarı Ve İhmali: Bir Gözden Geçirme”
Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, Cilt:4, Sayı:12 (2009) 51-65

Bartholomew, K. Horowitz, LM. Attachment styles among young adults:A test of four-category model, *Journal of Personality and Social Psychology*, 61:226-244, 1991

Bekiroğlu, B. “Attachment Style, Family Environment, Depression, and Anxiety”
B:Ü. Yüksek Lisans Tezi.

Bernet CZ, Stein MB (1999). Relationship of childhood maltreatment to the onset and course of major depression in adulthood. *Depression and Anxiety*, 9, 169–174.

Beyazova, U. Şahin, F. 2007. “Çocuk İstismarı ve İhmaline Yaklaşımında hastane Çocuk koruma Birimleri”. *Türk Pediatri Arşivi*. Sayı:42, ss. 16-18

Biller HB (1993) *Fathers and Families Paternal Factors in Child Development*. London, Auburn House.

Blatt SJ, Wein SJ, Chevron E, Quinlan DM (1979) Parental representations and depression in normal young adults. *J Abnorm Psychol*, 88: 388-97.

Blos P (1979) *The Adolescent Passage*. New York: Int. Üniv. Press.

Boccio M, Laudenslager MN, Retie ML (1994) Intrinsic and extrinsic factors affect infant responses to maternal separation. *Psychiatry*, 57: 43-50.

Bostancı, N., Albayrak, B., Bakoglu, __, Çoban, S. (2006). “Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmalarının Depresif Belirtileri Üzerine Etkisi”, *New/Yeni Symposium Journal*, 44: 189-195.

Bowlby, J. (1980). *Attachment And Loss: Volume 3 Loss*, New York, Basic Books

Brennan, KA. Clark, Cl. Shaver, Pr. Self-report measurement of adult attachment An integrative overview. Editor:Simpson, JA, Rholes, WS. *Attachment Theory and Close Relationships*, Guilford Press New York, Page 46-76,1998

Burgess, A.W. ve Diğerleri (1995) : *Biology of memory and childhood trauma*. J Psychosocial Nursing Mental Health Service. 33(3).

Cohn JF, Tronick EZ (1987) Mother-infant face-to-face interaction: the sequence literature. *Adolescence*, 14(76): 952-970.

Copeland WE, Keeler G, Angold A, Costello EJ. Traumatic events and posttraumatic stress in childhood. Arch Gen Psychiatry 2007; 64(4): 577-84.

Cynthia A, Stifter CA, Coulchan CM ve ark. (1993) Linking employment to attachment: the mediating effects of maternal separation anxiety and interactive behavior. Child Dev, 64: 1451-1460.

Çevik A, Ceyhan B (1993) Türkiye'de babalar ve aile içinde değişen rolleri: psikodinamik bir değerlendirme. Psikiyatri Bülteni, 2(3): 121-126.

De Jong ML (1992) Attachment, individuation, and risk of suicide in late adolescence. J Youth Adolesc, 21: 357-73.

Deniz,M.E.Ergenlerde Bağlanma Stilleri ile Çocukluk İstismarları ve Suçluluk-Utanç Arasındaki İlişki <http://www.ejer.com.tr/pdfiler/eng/1352812196.pdf> 18/11/2009

Didie ER. Tortolani CC. Pope CG. Menard W. Fay C. Phillips KA. Childhood abuse and neglect in body dysmorphic disorder Child Abuse Negl 2006;30:1105-1115

Diseth TH, Christie HJ (2005) Trauma-related dissociative (conversion) disorders in children and adolescents--an overview of assessment tools and treatment principles Nord J Psychiatry, 59 (4), 278-92

Donley MG (1993) Attachment and the emotional unit. Fam Process, 32:3-22.

Durmuşoğlu, N-Doğru, S. Çocukluk örseleyici yaşantılarının ergenlikteki Yakın ilişkilerde bireye etkisinin incelenmesi, http://www.sosyalbil.selcuk.edu.tr/sos_mak/articles/2006/15/NDURMUSOGLU-SSYDOGRU.PDF, 18/11/2009

Ekşi A. Adolesan Ruh Sağlığı ve Gelişimi. Ben Hasta Değilim. Çocuk Sağlığı ve Hastalıklarının Psikososyal Yönü. Ekşi A (Ed), Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul1999

Ersoy , A. A.“Migren Hastalarında Mizaç- Karakter Özellikleri İle Çocukluk Çağı Örselenmeleri Ve Öfke İfade Tarzı Arasındaki İlişki”Uzmanlık Tezi Maltepe Üniversitesi Tıp Fak. İstanbul 2010

Feeney, JA, Noller, P, Hanrahan, M. Assessing adult attachment; Developments in the Conceptualization of security MB&Berman WB Attachment in adults; Theory, assessment and treatment Guildford Publications, New York, page: 128-152, 1994

Frank SJ, Poorman MO, Van Egeren LA, Field DT (1997) Perceived relationships with parents among adolescent inpatients with depressed preoccupations and depressed moods. *J Clin Child Psychol*, 26: 205-15.

Goodfriend MS (1993) Treatment of attachment disorder of infancy in a neonatal intensive care unit. *Pediatrics*, 1: 139-142.

Habip B (1996) Çocuk Psikanizi Tarihi Üzerine Cogito "Yüzyılın Psikoanalizi. İstanbul, Altan Matbaacılık.

Hamarta, E. (2004): Üniversite Öğrencilerinin Yakın İlişkilerindeki Bazı Değişkenlerin (Benlik Saygısı, Depresyon ve Saplantılı Düşünme) Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Hazan C, Shaver P (1987) Romantic love conceptualized as an attachment process. *J Pers Soc Psychol*, 52: 511-524

Hortaçsu N (1991) İnsan İlişkileri. Ankara, İmge Kitapevi.

Howes, C. Hamilton, CE. Children's relationships with child care teachers: stability and concordance with parental attachment. *Child Development*, 63: 867-878, 1992.

Ijzendoorn MH Kroonenberg PM (1988) Cross-cultural patterns of attachment: a meta analysis of the strange situation. *Child Dev*, 5:147-156.

İnanç, N, Savaş, HA, Tutkun, H, Herken, H, Savaş, E. (2004). "Gaziantep Üniversitesi Mediko-Sosyal Merkezi'nde Psikiyatrik Açından İncelenen Öğrencilerin Klinik ve Sosyodemografik Özellikleri", *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 5: 222-230.

Kalkan, M. "White-Campbell Psikolojik Doğum Sırası Envanterinin Geçerlik ve Güvenirliği" *3P Dergisi*, Cilt 13, Sayı. 3 ss. 119-174.

Kaplan HI, Sadock BJ, Grebb JA (1994) Adolescence. Synopsis of Psychiatry. Seventh Edition. Section 2.4., p 17-51.

Karacan E, Şener Ş (1999) Çocuklarda ve ergenlerde depresyon. Ben Hasta Değilim Çocuk Sağlığı ve Hastalıklarının Psikososyal Yönü Kitabı. Ed: Ekşi A. Nobel Tıp Kitabevleri,

Karadeniz, S. “Çocukluk Çağı Örselenme Yaşantıları ile Psikolojik Doğum Sırası Arasındaki İlişki” Yüksek Lisans Tezi, Samsun, 2008.

Karasar, N. (1998). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel. Yayınları

Kaya, M. Genç, M. Kaya, B. Pehlivan, E. Tıp Fakültesi ve Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Depresif Belirti Yaygınlığı, Stresle Başaçıkma Tarzları ve Etkileyen Faktörler Türk Psikiyatri Dergisi 2007; 18(2): 137-146

Kendall-Tackett KA, Williams LM, Finkelhor D. Impact of sexual abuse on children. Psychol Bull 1993; 113:164-180.

Keskin, G. Çam, O. “Çocuk Cinsel İstismarına Psikodinamik Bakış açısı ve Hemşirelik Yaklaşımı”, Ege Üniversitesi Hemşirelik Y. O.

Kobak RR, Sceery A (1988) Attachment in late adolescence: Working models, affect regulation, and working representations of self and others. Child Dev, 59: 135-146.

Konyalıoğlu, A. P. (2002). *Üniversite Öğrencilerinin Duygusal İlişki Bağlanma Tarzları İle Kişilik Tipleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

LeCroy CW (1988) Parent adolescent intimacy: impact on adolescent functioning. Adolescence, 89: 137-147.

Lewis M (1990) Models of Developmental Psychopathology. M. Lewis ve S. M. Miller (Eds.) Handbook of Developmental Psychopathology. New York, Plenum Press.

Lopez FG, Gover MR (1993) Self-report measures of parent adolescent attachment and separation individuation: a selective review. *J Couns Dev*, 71(5): 560-70.

Lysaker PH, Bryson GJ, Marks KA, Greig TC, Bell MD. Association of obsessions and compulsions in schizophrenia with neurocognition and negative symptoms. *J Neuropsychiatry Clin Neurosci* 2002;14:449-53

Machado, C. Vd. 2007. "Child and Partner Abuse:Self-Reported Prevalence and Attitudes in The North of Portugal". *Child Abuse and Neglect*. Cilt. 31, Sayı 6, 55. 657-670.

Main M. Introduction to the special section on attachment and psychopathology: 2. overview of the field of attachment. *J Consult Clin Psychol* 1996; 64: 237- 243.

Main, M., Kaplan, N., & Cassidy, J. (1985). *Security in infancy, childhood, and adulthood: A move to the level of representation*. Monographs of the Society for Reserach in Child Development, 50, 66-104.

Meredith PJ, Strong J, Feeney JA. Adult attachment variables predict depression before and after treatment for chronic pain. *Eur J Pain* 2007; 11: 164-170.

Melges FT, Bowlby J (1969) Types of hiplessness in psychopathological process. *Arch Gen Psychiatry*, 20(6): 690-9.

Milne LC, Lancaster S (2001) Predictors of depression in female adolescents. *Adolescence*, 36 (142): 207-23.

Moskvina, V. Farmer, A. Jones, IR. Brewster, S. Ferrero, F. Gill, M. Jones, LA. Maier, W. Mors, O. Owen, MJ. Perry, J. Preisig, M. Rietschel, M. McGuffin, P. Craddock, N. Korszun, A: Sex differences in symptom patterns of recurrent major depression in siblings. *Depress Anxiety*; 2006;25(6)527-34

Murphy B, Bates GW. Adult attachment style and vulnerability to depression. *Pers Individ Dif* 1997; 22: 835-844.

Ney, Philip (1988). "Triangles of Abuse: A Model of Maltreatment". *Child Abuse and Neglect*. Vol: 12, No: 3, ss. 363–373.

Oral, R., Can, D., Kaplan, S., Polat, S., Ates, N., Çetin, G. ve ark. (2001). "Child abuse in Turkey: An Experience in Overcome Denial and A Description of 50 Cases", *Child Abuse Neglect*, 25: 279-290.

Öztürk, M. Orhan. 1997, "Ruh Sağlığı ve Bozuklukları", HYB Yayınları, 7.Basım, Ankara.

Orwin, H. G. (1997): Ergenlik Çağındaki Çocuğunuzu Anlamanın Yolları, Çeviren: Ayşe Güren, HYB Yayıncılık, Ankara.

Özer, A. "Ana-Baba Tutumuyla İlgili Araştırmalar" <http://www.tavsiyedyorum.com> 03/03/2011

Özdel, L, Bostancı, M, Özdel, O, Oğuzhanoglu,NK. (2002). "Üniversite Öğrencilerinde Depresif Belirtiler ve Sosyodemografik Özelliklerle İlişkisi", *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3: 155-161.

Öztürk O. Ruh Sağlığı ve Bozuklukları. 6. baskı, Ankara, Hekimler Yayın Birliği, 1997.

Öztürk O. Kişilik Gelişimi. Bölüm 7. Ruh Sağlığı ve Bozuklukları. Sekizinci baskı, Nobel Tıp Kitabevleri, Ankara. 2001

Öztürk O. Ruh sağlığı ve bozuklukları, Nobel Tıp Kitabevleri, s:566-570, Ankara, 2002.

Öztürk O, Uluşahin A (2008) Ruh Sağlığı ve Bozuklukları II. XI. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi, 736-744.

Peleikis, D., Mykletun, A. & Dahl, A. (2005): Long Term Social Status And İntimate Relationship in Women With Childhood Sexual Abuse Who got Outpatient Psychoterapy For Anxiety Disorder And Depression, *Nordic Journal Of Psychiatry*,59:1

Polat, O. (2001): Çocuk ve Şiddet, Der Yayınları, İstanbul.

Rayworth B.B., Wise L.A., Harlow B.L.: Childhood Abuse and Risk of Eating Disorders in Women. *Epidemiology*, 2004, 15(3):271-278

Reis S, Grenyer BFS. Fearful attachment, working alliance and treatment response for individuals with major depression. *Clin Psychol Psychother* 2004;11: 414-424.

Rucklidge JJ (2006) Impact of ADHD on neurocognitive functioning of adolescents with bipolar disorder. *Biol Psychiatry*, 60: 921-928.

Roy A (1986) Depression, attempted suicide, and suicide in patients with chronic schizophrenia. *Psychiatr Clin North Am*, 9:193–206.

Sar, V. Taycan, O. Bolat, N. Özmen, M. Duran, A. Öztürk, E. Erdem, H. Childhood Trauma and Dissociation in Schizophrenia 2004

Saunders, T. Richard; O'Brien; E. Dana (1997). "Child Maltreatment: Case Studies in Assessment and Intervention", *Psychotherapy*. Vol: 34, No: 4 Winter, ss. 498–508.

Savaşır, I. & Şahin, N.H (Ed.). Beck Depresyon Envanteri(BDE) Bilişsel-davranışçı terapilerde değerlendirme: Sık kullanılan ölççekler. Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 1997

Savrun. M. "Depresyonun Tanımı ve Epidemiyolojisi" *İ.Ü. Cerrahpafla Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitim Etkinlikleri Depresyon, Somatizasyon ve Psikiyatrik Aciller Sempozyumu 2-3 Aralık 1999, İstanbul, s. 11-17*

Simeon D, Guralnik O, Schmeidler J ve ark. (2001) The role of childhood interpersonal trauma in depersonalization disorder. *Am J Psychiatry*, 158:1027-1033.

Spinhoven P, Roelofs, K. Moene, F. Kuyk, J. Nijenhuis, E. Hoogduin, K. Van Dyck, R. "Trauma and Dissociation in Conversion Disorder and Chronic Pelvic Pain" <http://www.roelofs-epan.nl/files/2004/trauma.pdf>

Şenol S, Karacan E, Şener Ş. Çocuklarda ve Ergenlerde Depresyon. Ben Hasta Değilim. Çocuk Sağlığı ve Hastalıklarının Psikososyal Yönü. Ekşi A (Ed), Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 1999.

Simsek, F., Ulukol, B., Bingöler, B. (2004). “Çocuk İstismarına Disiplin Penceresinden Bakış”, Adli Bilimler Dergisi, 3(1): 47-52.

Topbas, M. (2004). “İnsanlığın Büyük Bir Ayıbı: Çocuk İstismarı”, TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 3(4): 76-80.

Thompson RA (1996) Attachment Theory and Research. Child and Adolescent Psychiatry a Comprehensive Textbook. Second Edition. Lewis M (Ed), Williams and Wilkins A Wawerly Company, Philedelphia, p. 126-133.

Troy NW (1995) The time of this first holding of the infant and maternal self-esteem related to feelings of maternal attachment. Women Health, 32(3): 59-72.

Tüzün, O. Sayar, K. “Bağlanma Kuramı Ve Psikopatoloji” *Düşünen Adam; 2006, 19(1):24-39*

Van IJzendoorn MI. Adult attachment representations, parental responsiveness and infant attachment: A meta- analysis on the predictive validity of the adult attachment interview. Psychol Bull 1995; 117: 387- 403.

Walker CE, Bonner BL, Kaufmann KL (1988) The physically and sexually abused child: Evaluation and treatment. Pergamon Press, New York.

Waters, E. Hamilton, CE. Weinfeld, NS. The stability of attachment security from infant to adolescence and early adulthood: General introduction: Child Development, 71:678-683, 2000

Yalın A (1979) Baba çocuk etkileşimi. Türk Psikoloji Dergisi, 2:28-32.

Yalın, A., Avcı, A., Kerimoğlu, E., Aslan, H. (1995). “Çocuklarda Fiziksel Örselenmenin Ankara ve Adana _llerinde Görülme Sıklığının Taranması”, 3P Dergisi, 3:39-43.

Yıldız, S. Depresyon ve Anksiyete Tanısı Almış Çocuklar ile Kontrol Grubunun Anne-Babalarının Bağlanma Stillerine göre Evlilik Uyumlarının İncelenmesi, Uludağ Üniversitesi Y. L. Tezi, Bursa-2005

Yüksel, E. G. “Üniversite Öğrencilerinin Ayrılma Bireyleşme Özellikleri Ve Etkileyen Etmenler” Celal Bayar Ü. Tıp Fak. Uzmanlık Tezi, 2006

Zeytinoğlu, Sezen (1991). “Sağlık, Sosyal Hizmet, Hukuk ve Eğitim Alanlarında Çalışanların Türkiye’de Çocuk İstismarı ve İhmali Sorunu İle ilgili Görüşleri”, *Çocuk İstismarı ve İhmali*. Ankara: Gözde Repro Ofset, ss. 147–161.

Zuravin, S.J. & Fontanella, C. (1999): The Relationship Between Child Sexual Abuse and Major Depression Among Low-Income Women: A Function Of Growing Up Experiences, *Child Maltreatment*,4, 3-12.

EK:

1. KİŞİSEL BILGI FORMU

Elinizdeki form Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Yüksek Lisans Programını tamamlayacak her öğrenciden istenen tez çalışmasının bir bölümüdür. Bu formlardan alınacak sonuçlar yalnızca bu çalışma kapsamında kullanılacaktır, kişisel değerlendirme yapılmayacaktır. Bu nedenle kimliğinizi belirtmeden ve soruları atlamadan yanıtlamaya çalışın. Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Leyla Zerenoglu

Psikolojik Danışman

Kişisel Bilgiler

1)Yaşınız:

17-18

19-20

21-22

23 ve üstü

2)Cinsiyetiniz:

Kadın

Erkek

3)Okuduğunuz Bölüm:

Fen Bilimleri

Güzel Sanatlar

Mühendislik

Sosyal Bilimler

4)Şu anda kiminle birlikte yaşamaktasınız?

Ailemle yaşıyorum Yalnız yaşıyorum Akrabalarımınla ya da arkadaşlarımla yaşıyorum Yurttan kalıyorum.

5)Aile tipiniz:

Çekirdek Aile Geniş Aile Parçalanmış Aile

6) Bugüne kadarki yaşantınızın önemli bir kısmını nerede geçirdiniz?

Metropol İl İlçe Köy

7)Yaşantınız boyunca anne-babanızdan ayrı yaşadığınız dönemler oldu mu?

Evet Hayır

CEVABINIZ EVET İSE

*Ayrı kalma nedeninizi belirtiniz:

Bakım Eğitim Hastalık Diğer

** Ayrı kalma süresini belirtiniz:

6 ay ve daha az 1-3 yıl 4-5 yıl 6-8 yıl 9 ve daha fazla

8)Süreğen bir fiziksel rahatsızlığınız var mı?

Evet Hayır

9) Son bir yılda psikolojik yardım hizmetlerinden yararlandınız mı?

Evet Hayır

10) Üniversitedeki kaçınıcı yılınız:

İlk yıl İki yıl ve üstü

11) Arkadaşlık ilişkilerinizi aşağıdakilerden hangisi en iyi tanımlar?

Hiç arkadaşım yok Tek bir arkadaşım var Birçok arkadaşım var

12) Annenizin eğitim durumunu belirtiniz

Okur-Yazar Değil Okur-Yazar İlkokul İlköğretim Lise ( ) Ön Lisans

Lisans Lisansüstü Doktora

13) Babanızın eğitim durumunu belirtiniz

Okur-Yazar Değil Okur-Yazar İlkokul İlköğretim Lise ( ) Ön Lisans

Lisans Lisansüstü Doktora

14) Anne ve babanızın çocuk yetiştirme tutumunu aşağıdaki tanımlardan hangisi size göre en iyi ifade etmektedir?

Demokratik Otokratik Koruyucu Mükemmeliyetçi İlgisiz

15) Ailenizin ekonomik durumunu nasıl tanımlarsınız?

Alt Orta Üst

16)Kaç Kardeşsiniz?

1

2

3

4

5 ve daha fazla

17) Anne sütü aldınız mı?

Evet

Hayır

Cevabınız EVET ise süresini belirtiniz:

0-6 ay

1 yıl

1 yıldan fazla

BDE

Aşağıdaki maddelerde, kişilerin ruh durumlarını ifade ederken kullandıkları bazı cümleler verilmiştir. Her madde, bir çeşit ruh durumunu anlatmaktadır. Her maddede, o ruh durumunun derecesini belirten 4 cümle vardır. Bu cümleleri dikkatle okuyun. Son bir hafta içinde (şu an dahil) kendi ruh durumunuzu göz önünde bulundurarak, size en uygun ifadeyi bulun. Her maddede, size uygun ifadenin yanındaki harfin üzerine (X) koyarak işaretleyin. Lütfen her maddeye yanıt verin. Her maddede sadece bir cümleyi işaretleyin. Emin olmadığımız durumlarda, size en uygun görünen ifadeyi seçin.

1. (a) Kendimi üzgün hissetmiyorum.
(b) Kendimi üzgün hissediyorum.
(c) Her zaman için üzgünüm ve kendimi bu duygudan kurtaramıyorum.
(d) Öylesine üzgün ve mutsuzum ki dayanamıyorum.
2. (a) Gelecekte umutsuz değilim.
(b) Geleceğe biraz umutsuz bakıyorum.
(c) Gelecekte beklediğim hiçbir şey yok.
(d) Benim için bir gelecek yok ve bu durum düzelmeyecek.
3. (a) Kendimi başarısız görmüyorum.
(b) Çevremdeki birçok kişiden daha fazla başarısızlıklarım oldu sayılır.
(c) Geriye dönüp baktığımda, çok fazla başarısızlığım olduğunu görüyorum.
(d) Kendimi tümüyle başarısız bir insan olarak görüyorum.
4. (a) Her şeyden eskisi kadar zevk alabiliyorum.
(b) Her şeyden eskisi kadar zevk almıyorum.
(c) Artık hiçbir şeyden gerçek bir zevk alamıyorum.
(d) Bana zevk veren hiçbir şey yok. Her şey çok sıkıcı.
5. (a) Kendimi suçlu hissetmiyorum.
(b) Arada bir kendimi suçlu hissettiğim oluyor.
(c) Kendimi çoğunlukla suçlu hissediyorum.
(d) Kendimi her an için suçlu hissediyorum.
6. (a) Cezalandırıldığımı düşünüyorum.
(b) Bazı şeyler için cezalandırılabilirim hissediyorum.
(c) Cezalandırılmayı bekliyorum.
(d) Cezalandırıldığımı hissediyorum.
7. (a) Kendimden hoşnutum.
(b) Kendimden pek hoşnut değilim.
(c) Kendimden hiç hoşlanmıyorum.
(d) Kendimden nefret ediyorum.
8. (a) Kendimi diğer insanlardan daha kötü görmüyorum.
(b) Kendimi, zayıflıklarım ve hatalarım için eleştiriyorum.
(c) Kendimi, hatalarım için çoğu zaman suçluyorum.
(d) Her kötü olayda kendimi suçluyorum.
9. (a) Kendimi öldürmek gibi düşüncelerim yok.
(b) Bazen kendimi öldürmeyi düşünüyorum, fakat bunu yapmam.
(c) Kendimi öldürebilmeyi isterdim.
(d) Bir fırsatını bulursam kendimi öldürürüm.
10. (a) Her zamankinden daha fazla ağladığımı sanmıyorum.
(b) Eskişine göre şu sıralarda daha fazla ağlıyorum.
(c) Şu sıralarda her an ağlıyorum.
(d) Eskiden ağlayabilirdim ama şu sıralarda istesem de ağlayamıyorum.

11. (a) Her zamankinden daha sinirli değilim.
(b) Her zamankinden daha kolayca sinirleniyor ve kızıyorum.
(c) Çoğu zaman sinirliyim.
(d) Eskiden sinirlendiğim şeylere bile artık sinirlenemiyorum.
12. (a) Diğer insanlara karşı ilgimi kaybetmedim.
(b) Eskisine göre insanlarla daha az ilgiliyim.
(c) Diğer insanlara karşı ilgimin çoğunu kaybettim.
(d) Diğer insanlara karşı hiç ilgim kalmadı.
13. (a) Kararlarımı eskisi kadar kolay ve rahat verebiliyorum.
(b) Şu sıralarda kararlarımı vermeyi erteliyorum.
(c) Karar vermekte oldukça güçlük çekiyorum.
(d) Artık hiç karar veremiyorum.
14. (a) Dış görünüşümün eskisinden daha kötü olduğunu sanmıyorum.
(b) Yaşlandığımı ve çekiciliğimi kaybettiğimi düşünüyorum ve üzülüyorum.
(c) Dış görünüşümde artık değiştirilmesi mümkün olmayan olumsuz değişiklikler olduğunu hissediyorum.
(d) Çok çirkin olduğumu düşünüyorum.
15. (a) Eskisi kadar iyi çalışabiliyorum.
(b) Bir işe başlayabilmek için eskisine göre kendimi daha fazla zorlamam gerekiyor.
(c) Hangi iş olursa olsun yapabilmek için kendimi çok zorluyorum.
(d) Hiçbir iş yapamıyorum.
16. (a) Eskisi kadar rahat uyuyabiliyorum.
(b) Şu sıralarda eskisi kadar rahat uyuyamıyorum.
(c) Eskisine göre 1 veya 2 saat erken uyanıyor ve tekrar uyumakta zorluk çekiyorum.
(d) Eskisine göre çok erken uyanıyor ve tekrar uyuyamıyorum.
17. (a) Eskisine kıyasla daha çabuk yorulduğumu sanmıyorum.
(b) Eskisinden daha çabuk yoruluyorum.
(c) Şu sıralarda neredeyse her şey beni yoruyor.
(d) Öyle yorgunum ki hiçbir şey yapamıyorum.
18. (a) İştahım eskisinden pek farklı değil.
(b) İştahım eskisi kadar iyi değil.
(c) Şu sıralarda iştahım epey kötü.
(d) Artık hiç iştahım yok.
19. (a) Son zamanlarda pek fazla kilo kaybettiğimi sanmıyorum.
(b) Son zamanlarda istemediğim halde 3 kilodan fazla kaybettim.
(c) Son zamanlarda istemediğim halde 5 kilodan fazla kaybettim.
(d) Son zamanlarda istemediğim halde 7 kilodan fazla kaybettim.
Daha az yemeye çalışarak kilo kaybetmeye çalışıyorum.
Evet ( ) Hayır ( )
20. (a) Sağlığım beni pek endişelendirmiyor.
(b) Son zamanlarda ağrı, sızı, mide bozukluğu, kabızlık gibi sorunlarım var.
(c) Ağrı, sızı gibi bu sıkıntıları beni epey endişelendirdiği için başka şeyler düşünmek zor geliyor.
(d) Bu tür sıkıntılar beni öylesine endişelendiriyor ki artık başka hiçbir şey düşünemiyorum.
21. (a) Son zamanlarda cinsel yaşantımda dikkatimi çeken bir şey yok.
(b) Eskisine oranla cinsel konularla daha az ilgileniyorum.
(c) Şu sıralarda cinsellikle pek ilgili değilim.
(d) Artık cinsellikle hiçbir ilgim kalmadı.

EK B. 3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri

Aşağıdaki maddeler romantik ilişkileriniz dahil olmak üzere yakın ilişkilerinizde (arkadaşlık, dostluk gibi) hissettiğiniz duygulara ilişkindir. Sizden, genel olarak yakın ilişkilerinizde yaşadıklarınızı dikkate alarak aşağıdaki ifadeleri değerlendirmeniz istenmektedir. Aşağıdaki maddeleri yakın ilişki içinde olduğunuz kişileri düşünerek cevaplandırınız. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizin ne oranda yansıttığını karşılarındaki 5 aralıklı ölçek üzerinde ilgili rakam üzerine çarpı (X) koyarak gösteriniz.

	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Hem katılıyorum hem katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5
2. Terkedilmekten korkarım.	1	2	3	4	5
3. Arkadaş olduğum kişilere yakın olmak konusunda çok rahatımdır.	1	2	3	4	5
4. İlişkilerim konusunda çok kaygılıyım.	1	2	3	4	5
5. Birlikte olduğum kişi bana yakınlaşmaya başlar başlamaz kendimi geri çekiyorum.	1	2	3	4	5
6. Birlikte olduğum kişilerin beni, benim onları umursadığım kadar umursamayacaklarından endişelenirim.	1	2	3	4	5
7. Birlikte olduğum kişi çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.	1	2	3	4	5
8. Birlikte olduğum kişiyi kaybedeceğim diye çok kaygılanırım.	1	2	3	4	5
9. Birlikte olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.	1	2	3	4	5
10. Genellikle, birlikte olduğum kişinin benim için hissettiklerinin, benim onun için hissettiklerim kadar güçlü olmasını arzu ederim.	1	2	3	4	5
11. Birlikte olduğum kişilere yakın olmak isterim, ama sürekli kendimi geri çekerim	1	2	3	4	5
12. Genellikle birlikte olduğum kişiyle tamamen bütünleşmek isterim ve bu bazen onları korkutup benden uzaklaştırır.	1	2	3	4	5

	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Hem katılıyorum hem katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
13. Birlikte olduğum kişilerin benimle çok yakınlaşması beni gerginleştirir.	1	2	3	4	5
14. Yalnız kalmaktan endişelenirim.	1	2	3	4	5
15. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda oldukça rahatımdır.	1	2	3	4	5
16. Çok yakın olma arzumu bazen insanları korkutup uzaklaştırır.	1	2	3	4	5
17. Birlikte olduğum kişiyle çok yakınlaşmaktan kaçınmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
18. Birlikte olduğum kişi tarafından sevdiğimin sürekli ifade edilmesine gereksinim duyarım.	1	2	3	4	5
19. Birlikte olduğum kişiyle kolaylıkla yakınlaşabilirim.	1	2	3	4	5
20. Birlikte olduğum kişileri bazen daha fazla duygu bağlılık göstermeleri için zorladığımı hissedirim.	1	2	3	4	5
21. Birlikte olduğum kişilere güvenip dayanma konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.	1	2	3	4	5
22. Terkedilmekten pek korkmam.	1	2	3	4	5
23. Birlikte olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
24. Birlikte olduğum kişinin bana ilgi göstermesini sağlayamazsam üzülür ya da kızarım.	1	2	3	4	5
25. Birlikte olduğum kişiye hemen hemen herşeyi anlatırım.	1	2	3	4	5
26. Birlikte olduğum kişinin bana istediğim kadar yakın olmadığını düşünürüm.	1	2	3	4	5
27. Sorunlarımı ve kaygılarımı genellikle birlikte olduğum kişiyle tartışırım.	1	2	3	4	5
28. Bir ilişkide olmadığım zaman kendimi biraz kaygılı ve güvensiz hissedirim.	1	2	3	4	5
29. Birlikte olduğum kişilere güvenip dayanmakta rahatımdır.	1	2	3	4	5
30. Birlikte olduğum kişi istediğim kadar yakınımda olmadığında kendimi engellenmiş hissedirim	1	2	3	4	5

	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Hem katılıyorum hem katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
31. Birlikte olduğum kişilerden teselli, öğüt ya da yardım istemekten rahatsız olmam	1	2	3	4	5
32. İhtiyaç duyduğumda, birlikte olduğum kişiye ulaşamazsam kendimi engellenmiş hissederim	1	2	3	4	5
33. İhtiyacım olduğunda birlikte olduğum kişiden yardım istemek işe yarar	1	2	3	4	5
34. Birlikte olduğum kişiler beni onaylamadıkları zaman kendimi gerçekten kötü hissederim	1	2	3	4	5
35. Rahatlama ve güvencenin yanı sıra bir çok şey için birlikte olduğum kişiyi ararım	1	2	3	4	5
36. Birlikte olduğum kişi benden ayrı zaman geçirdiğinde üzülürüm	1	2	3	4	5

ÇÖYÖ

AÇIKLAMA: Aşağıda 18 yaş öncesi çocukluk ve gençlik yaşantılarınızla ilgili cümleler vardır. Her cümleyi dikkatle okuyup, üst taraftaki yazılar arasından sizi en iyi tanımlayanı seçerek üzerine (X) işareti koyunuz.

	Hiçbirzam	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Çok sık
1. Ben çocukken, ailemde birileri bana vurur ya da beni dövdi.					
2. Ben çocukken, hiç kimse benimle ilgilenmediği için, kendim bakımımı kendimin daha iyi yaptığını hissedirdim.					
3. Ben çocukken, ailemdeki kişiler birbirleriyle tartışmaya kavga ederdi.					
4. Ben çocukken, ailemde benimle ilgilenen ve beni koruyan birinin olduğunu bilirdim.					
5. Ben çocukken, ailemde bana bağırp-çağırnan biri vardı.					
6. Ben çocukken, annemi yada kardeşlerimi dövülürken da onlara vurulurken gördüm.					
7. Ben çocukken, gereksinimim olan sevgi ve ilgiyi gördüm.					
8. Ben çocukken, ailemde kendimi önemli ya da özüm hissetmemi sağlayan biri vardı.					
9. Ben çocukken, ailemde kendimi dövüşerek, ona vurarak ya da ondan kaçarak korumak zorunda kaldığım biri vardı.					
10. Ben çocukken, ailemde, başarılı biri olmamı isteyen, beni kişinin varlığını hissedirdim.					

11. Ben çocukken, değişik zamanlarda değişik kişiler yanında yaşadım (değişik yakınlarımla ya da evlat verildiğim ailelerle).					
12. Ben çocukken, sevildiğimi hissedirdim.					
13. Ben çocukken, annem ve babam, bana ve kardeşlerim eşit davranmaya çalışırlardı.					
14. Ben çocukken, ailemdeki kişilerden, bir doktora ya hastaneye gitmek zorunda kalacak denli dayak yediğim oldu.					
15. Ben çocukken, ailemde, beni başımın belaya girmesinde koruyan birileri vardı.					
16. Ben çocukken, ailemdekiler, beni bir yerlerim çürüyecek ya da iz kalacak denli döverdi.					
17. Ben çocukken, bir erişkinle ya da benden en az beş yaş büyük birisiyle cinsel ilişkim oldu.					
18. Ben çocukken, kemer, sopa, oklava ya da benzeri cisimlerle dövülerek cezalandırıldım.					
19. Ben çocukken, ailemizin üyeleri birbirlerini gözetirlerdi.					
20. Ben çocukken, annemle babam ayrı yaşardı ya boşanmıştı.					
21. Ben çocukken, fiziksel olarak istismar edildiğimi inanıyorum.					
22. Ben çocukken, ailemdeki kişiler beni kötü etkilerden korumaya çalıştılar.					
	Hiçbirzam	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Çok sık
23. Ben çocukken, evde bana bakan ve beni sorumluluğumu üstlenen bir kişi vardı.					
24. Ben çocukken, öğretmen, komşu ya da doktor gibi kişilerin dikkatini çekecek denli kötü dayak yedim.					
25. Ben çocukken, ailemde denetimsiz davranışları olan kişiler vardı.					

26. Ben çocukken, ailemdeki kişiler beni okula deva etmem ve eğitimimi sürdürmem için yüreklendirdi.					
27. Ben çocukken, bana verilen cezalar çok katıydı.					
28. Ben çocukken, ailemdeki kişiler birbirlerine yakındılar.					
29. Ben çocukken, birisi bana cinsel amaçla dokunmayı ya kendisine dokundurtmayı denedi.					
30. Ben çocukken, ailemdeki kişiler beni itip-kaktı.					
31. Ben çocukken, birisi, kendisiyle cinsel ilişkim olmaz beni incitmekle ve hakkımda yalanlar söylemekle tehdit etti.					
32. Ben çocukken, çocukluğum mükemmeldi.					
33. Ben çocukken, ailemde incitilmekle korkutuldum.					
34. Ben çocukken, birisi benimle cinsel içerikli davranışlar girmeyi ya da bana cinsellikle ilgili şeyler izlettirmeyi denedi.					
35. Ben çocukken, ailemde bana güvenen biri vardı.					
36. Ben çocukken, duygusal olarak istismar edildiğimi inanıyorum.					
37. Ben çocukken, ailemdeki kişiler ne yaptığımı ilgilendiren gibi gözükmezler ya da ne yaptığımı bilmezlerdi.					
38. Ben çocukken, dünyadaki en iyi aileye sahiptim.					
39. Ben çocukken, cinsel olarak istismar edildiğimi inanıyorum.					
40. Ben çocukken, ailem güç ve destek kaynağımdı.					

EK 4 ÖLÇEK KULLANIM İZİNLERİ

Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği(ÇÖYÖ)

Aslan SH, Alparlan ZN (1999) Çocukluk örselenme yaşantıları ölçeği'nin bir üniversite öğrencisi örnekleminde geçerlik, güvenirlik ve faktör yapısı. Türk Psikiyatri Dergisi; 10: 275–285.

Beck Depresyon Envanteri (BDE)

Savaşır, I. & Şahin, N.H (Ed.). Beck Depresyon Envanteri(BDE) Bilişsel-davranışçı terapilerde değerlendirme: Sık kullanılan ölçekler. Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 1997 s. 29-38

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YIYE)

Kime: leyla zerenoglu

Kimden: Nebi Sumer (nsumer@metu.edu.tr)

Gönderme tarihi: 20 Kasım 2009 Cuma 13:41:39

Kime: leyla zerenoglu (llzrn@hotmail.com)

Hotmail Etkin Görünüm

2 ek (toplam 190,2 KB)

Yakin Ili...doc

↓ Karşıdan yükle (53,5 KB)

Sümer_200...pdf

↓Karşıdan yükle(136,7 KB)

Tümünü karşıdan yükle

Merhabalar,

Memnuniyetle kullanabilirsiniz. Olcek ve ilgili makale ekte.. panalama icin http su sayfaya bakiniz "www.psy.metu.edu.tr/rrl/resources/attachment.html". Basarilar.

Nebi

Sümer

leyla zerenoglu wrote:

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ‘Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Tezli Yüksek Lisans Bölümünde tez aşamasındayım. Tezimin konusu Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleriyle Çocukluktaki Örselenme Yaşantıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi’; tez Danışmanım Prof. Dr. Ferda AYSAN.

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE)'ni tezimde kullanabilmek için yardımınıza, izninize ve ölçeğe gereksinim duymaktayım.

Görüşmek dileğiyle. Teşekkürler.

Leyla ZERENOĞLU

Konak Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Psikolojik Danışman

05053909379

--

Prof. Dr. Nebi Sümer,

Chairperson,

Department of Psychology,

Middle East Technical University

06531 Ankara - Turkey

Phone: +90 312 210 5111 or 5114

Fax: +90 312 210 7975

www.metu.edu.tr/~nsumer

T.C.
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

SAYI: B.30.2.DEÜ.0.72.03/504-
KONU: Leyla ZERENOĞLU

11.05.2011* 00878

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

- İLGİ: a) 11.03.2011 tarih ve B.30.2.DEÜ.0.46.72.00-500/755 sayılı yazınız.
b) Boğaziçi Üniversitesi Rektörlüğü'nün 25.04.2011 tarih ve B.30.2.BÜN.0.70 03.044-894 sayılı yazısı.

Enstitünüz Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Leyla ZERENOĞLU'nun, Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleriyle Çocuklukta Örselenme Yaşantıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi konulu tez çalışması hakkında Boğaziçi Üniversitesi Rektörlüğünden alınan ilgi yazı fotokopisi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Çan KARACA
Genel Sekreter V.

Ek: 5 sayfa.

GÖZLEME EYLEMİ	
Tarih :	13 MAYIS 2011
Kayıt No :	1059
Dosya No :	

T.C.
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜK

Sayı:B.30.2.BÜN.0.70.03-044- 894

25 Nisan 2011

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İZMİR

İlgi: 22.03.2011 tarih ve B.30.2.DEÜ.0.72.03/504-519 sayılı yazınız.

İlgi yazı üzerine, Üniversitemiz Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Dekanlığının ve Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Müdürlüğü'nün görüşleri ilişiktir. Eğitim Fakültesi Dekanlığının görüşü sonraki bir tarihte bildirilecektir.

Bilgilerinizi arz ve rica ederim.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Yeşim Arat
Rektör Yardımcısı

Vr:2425,2375,2317,2760,2148

20.04.2011/A.K/ G.A.

T.C.
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ
Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Müdürlüğü

SAYI : B.30.2.BÜN.0.Y1.00.00-051.99/234
KONU: Tez Çatışması Onayı

14.04.2011

REKTÖRLÜK MAKAMI'NA

İlgi: Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü'nün 22.03.2011 tarih ve 549 sayılı yazısı.

İlgi yazıya istinaden, Yüksek Lisans Öğrencisi Leylâ Zerenoglu'nun "Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleriyle Çocuklukta Örselenme Yaşantıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu tez çalışmasını, bölümlerimizde yapması uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla,

Prof.Dr. Arzu Tektaş
Müdür

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ	14 Nisan 2011
GÜN	14 Nisan 2011
SAYI	2760

SKK/AY 14.04.2011

T.C.
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ
DEKANLIK

Sayı : B.30.2.BÜN.0.17.00.00/ 399 - 329

01.04.2011

Konu :

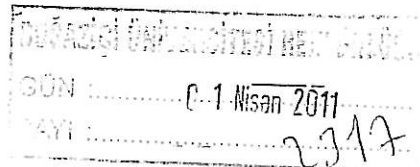
Rektörlük Makamı'na,

İlgi: T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın, 22.03.2011 tarih ve B.30.2.DEÜ.0.72.03/504 sayılı yazısı.

İlgi yazı uyarınca, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Leyla ZERENOĞLU'nun Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleriyle Çocuklukta Örselenme Yaşantıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi konulu tez çalışması kapsamında Üniversitemizin Mühendislik Fakültesinde, öğrencilerin isteğine bağlı olmak koşuluyla ve öğrencilerle kişisel iletişim kurarak derslerine girmelerine engel olmadan uygulama yapması uygundur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. H. Levent Akın
Dekan

T.C.
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
DEKANLIK

Sayı : B.30.2.BÜN.0.13.00.00/302-08/ 153

Konu :

5 Nisan 2011

Boğaziçi Üniversitesi
Rektörlüğü'ne,

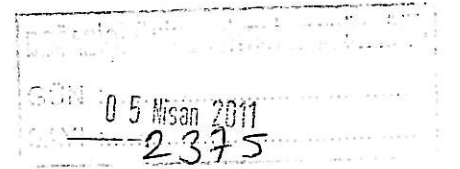
İlgi: T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nun B.30.2.DEÜ.0.72.03/504-00519 sayılı ve 22.03.2011 tarihli yazısı

İlgi yazıda Yüksek Lisans Programı öğrencisi Leyla Zerenoglu'nun "Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleriyle Çocukluktaiki Örselenme Yaşantıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında Fakültemiz İşletme Bölümü uygulama yapabileceğini bildirmiştir. Gereği için bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla

Prof. Dr. Eser Borak
İ.İ.B.F. Dekanı

T.C.
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
Psikoloji Bölümü

Sayı : B.30.2BÜN.0.10.14.00. 59
Konu :

Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'na

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisans öğrencisi olan Leyla Zercenli Zeytinoglu'nun tez çalışması kapsamında Boğaziçi Üniversitesi'nden veri toplamak istediği anlaşılmaktadır. Dokuz Eylül Üniversitesi'nden gelen yazıda uygulama yapılacak fakülteler listelenmiş olsa da, araştırma önerisinin yöntem bölümünde (sayfa 24), hedeflenen örneklemin Boğaziçi Üniversitesi'nin farklı fakültelerine kayıtlı Hazırlık Sınıfı öğrencileri olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bölümümüzün bu konuda görüş belirtmesi uygun olmayacaktır.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Ali İzzet Tekcan
Psikoloji Bölümü Başkanı

Gün: 05.04.11
Sayı: 927